

 eu pokreni se!

*Praktični vodič za korisnike
EU fondova u Hrvatskoj*

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

Ova publikacija je pripremljena uz financijsku potporu Europske unije u okviru projekta 'EU pokreni se'.

The background is a solid dark blue. Scattered across it are several yellow stars of varying sizes and orientations, some appearing as simple five-pointed stars and others as more complex, multi-pointed starburst shapes. These stars are arranged in a way that suggests a circular pattern, reminiscent of the European Union flag.

*PRAKTIČNI
VODIČ ZA
KORISNIKE
EU FONDOVA
U HRVATSKOJ*

Impressum

Ova publikacija objavljena je u okviru projekta "EU pokreni se!" kojeg provode Hrvatska udruga poslodavaca i partneri uz potporu Europske unije.

Sadržaj publikacije odgovornost je provedbenih partnera i ne odražava nužno gledišta Europske unije.

Publikaciju možete dobiti od Hrvatske udruge poslodavaca ili preuzeti besplatno na internet stranicama:

www.hup.hr.

Nakladnik:

Hrvatska udruga poslodavaca
Pavla Hatza 12, 10000 Zagreb, Hrvatska

Za nakladnika:

Davor Majetić

© Hrvatska udruga poslodavaca, 2012. Sva prava pridržana.

Zabranjeno je reproduciranje, distribuiranje ili uporaba ovog autorskog djela bez pisane suglasnosti nakladnika.

Autori: Krševan Antun Dujmović, Institut za međunarodne odnose, Josip Jagić, Ariana Vela

Lektura i uređivanje teksta: Ivana Gusak Bilić, Institut za međunarodne odnose

Dizajn i grafička priprema: Igor Sloković

Tisak: Europrint tiskara

Naklada: 500 primjeraka

Zagreb, Republika Hrvatska, 2012.

Sadržaj

Uvodni tekstovi

Delegacija Europske unije u Republici Hrvatskoj
Hrvatska udruga poslodavaca

1. Koje projektne ideje podupire Europska unija?	Str. 6
2. Koje se vrste organizacija mogu javiti na natječaj?	Str. 7
3. Vrste projekata koji se financiraju iz EU fondova bespovratna sredstva i javne nabave?	Str. 8
4. Što treba definirati prilikom razrade projekta?	Str. 10
5. Mogućnosti financiranja za Hrvatsku u pretpripremnom periodu	Str. 15
IPA i najvažniji programi Europske unije	Str. 16
6. Mogućnosti financiranja nakon pristupanja u EU-u i u sljedećoj financijskoj perspektivi	Str. 29
Višegodišnji financijski okvir i budućnost kohezijske politike	
6.1. NEIZRAVNINI POTICAJI	Str. 31
• Strukturni fondovi i kohezijski fond	
• Financijska sredstva koja će nam biti na raspolaganju	
• Osnovni instrumenti financiranja	
6.2. IZRAVNI POTICAJI	Str. 42
6.3. OSTALI FONDOVI I INSTRUMENTI	Str. 44
6.4. DODATNI IZVORI	Str. 45
7. Primjeri uspješnih projekata hrvatskih sudionika u IPA programima i programima Europske unije	Str. 46
8. Prikaz odnosa između pretpripremljenih fondova i instrumenata kohezijske politike	Str. 57
9. Popis relevantnih institucija i programa te poveznice na njihove internetske stranice	Str. 59

Uvodnik

Paul Vandoren

Šef Delegacije Europske unije u Republici Hrvatskoj

Poštovani čitatelji,

U mnogim prigodama pokušao sam hrvatskim građanima pojasniti da članstvo u EU-u donosi mnoge obveze ali i prednosti. Jedna od najočitijih i najvidljivijih prednosti jest financijska pomoć kojom Europska unija želi poboljšati standard života u manje razvijenim područjima.

Tijekom pretpripravnog procesa, financijska pomoć EU-a u Hrvatskoj bila je prvenstveno namijenjena državi i njezinim institucijama kako bi one ojačale a zemlja pripremila na djelovanje kao buduća država članica EU-a. Kada Hrvatska pristupi obitelji Europske unije bit će više mogućnosti financiranja za građane i tvrtke a iznos financijskih sredstava će od 1. srpnja 2013. sveukupno biti znatno veći. Stoga koristi od članstva neće imati samo Hrvatska kao država već ćete i vi, građani, moći obogatiti svoj osobni, profesionalni i socijalni život.

Ova publikacija donosi vrijedan pregled financijskih sredstava koja su trenutno dostupna ili će to uskoro biti, kao i pregled različitih procedura uz nekoliko dobrih primjera projekata iz Hrvatske i EU-a. Publikacija istovremeno predstavlja važan rezultat projekta "EU pokreni se!" kojim Hrvatska udruga poslodavaca, kroz suradnju sa Delegacijom Europske unije, želi obavijestiti hrvatske građane o izazovima članstva u EU-u.

Uz poziv da se i dalje informirate o svim aspektima članstva u Europskoj uniji, želim vam mnogo dobrih ideja koje će se ostvariti u sjajnim projektima na korist svih nas.

Poštovani čitatelji,

Pred vama se nalazi publikacija "Praktični vodič za korisnike EU fondova u Hrvatskoj" koja je izrađena uz financijsku potporu Delegacije Europske unije u Republici Hrvatskoj u okviru projekta "EU pokreni se!". Vodič donosi savjete za pripremu projekata i pregled raspoloživih mogućnosti financiranja iz sredstava Unije, kao i financijskih sredstava koja će Hrvatskoj biti na raspolaganju po ulasku u članstvo EU-a nakon 1. srpnja 2013. godine. U ovoj publikaciji predstavljamo konkretne primjere uspješno provedenih projekata, za koje vjerujemo da će vam biti korisna smjernica u promišljanju i oblikovanju budućih projektnih ideja i poslovnih poduhvata te prilikom izrade razvojnih planova Vaše tvrtke, zajednice ili organizacije, koje možete realizirati koristeći sredstva iz fondova EU s ciljem povećanja konkurentnosti na domaćem i europskom tržištu.

Pokazuje se niz razloga zbog kojih smatramo da nema alternative pristupanju Hrvatske u EU. Pristup jedinstvenom tržištu EU od 500 milijuna ljudi za hrvatsko gospodarstvo ima veliki potencijal. Iz iskustava sadašnjih zemalja članica naučili smo da od ulaska možemo očekivati poboljšanje poduzetničke i ulagačke klime, povećanje pravne sigurnosti poslovanja i ulaganja. Inozemna izravna ulaganja smatramo važnim kanalom za aktiviranje vlastitih potencijala neophodnih za razvitak. Postat ćemo ravnopravni kandidat korištenja fondova EU, a na raspolaganju će nam biti 10 puta više novca iz strukturnih fondova što će povećati mogućnosti investiranja i, u konačnici, doprinijeti modernizaciji poslovanja te zapošljavanju.

Vjerujem da će vam ovaj priručnik biti zanimljiv i informativan i da će vam pomoći u korištenju prednosti financijske pomoći EU-a za poboljšanje vlastitog poslovanja u budućnosti.

Davor Majetić

Glavni direktor Hrvatske udruge poslodavaca

Centralizirani programi jesu programi kojima se upravlja u Bruxellesu i za njih vrijede teme koje su od važnosti za cijelu Europsku uniju.

Decentralizirani programi jesu programi kojima upravljaju pojedine države članice, države kandidatkinje ili potencijalne kandidatkinje, a za njih vrijede teme koje su od značaja za njihov razvoj i usklađivanje s europskim standardima.

Osnovno načelo na kojima počiva cijeli sustav jesu poticanje projekata koji čine dobro cijeloj zajednici, stvaranje dodatne vrijednosti za Europsku

uniju, sufinanciranje projekta i zabrana stvaranja profita za korisnike sredstava (izuzev javnih nabava koje su komercijalnog karaktera).

1. KOJE PROJEKTNE IDEJE PODUPIRE EU?

Europska unija podupire ideje iz svih sfera gospodarskog, društvenog i političkog života na temelju javnih politika i prioriteta koji se utvrđuju za određeno razdoblje, a najčešće za razdoblje od sedam godina, odnosno za jednu financijsku

perspektivu.

Tako možemo reći da su javne politike Europske unije, država članica te država kandidatkinja temelj za osmišljavanje prioriteta i ciljeva koji će se financijski poticati kroz različite programe.

Riječ je o širokom krugu tema kao što su: poljoprivreda, mladi, kultura, znanost, istraživanje i razvoj, konkurentnost, mediji, demokratizacija i dobro upravljanje, zapošljavanje, zdravlje, informacijske i komunikacijske tehnologije, svemir, nanoznanost, biotehnologija, obrazovanje, okoliš, energetika, infrastrukturni i brojni drugi projekti, s napomenom da je krug tema neiscrpan te ovisi o prioritetima Unije, ali i pojedine države članice i države kandidatkinje.

To znači da se iz programa Europske unije može financirati izgradnja cesta, škola i elektrana, a istovremeno i zapošljavanje osoba s invaliditetom, nacionalnih manjina i dugotrajno nezaposlenih žena, edukacija mladih i cjeloživotno obrazovanje, ulaganje u izvoz i konkurentnost, razvoj novih proizvoda i patenata, prekogranična suradnja, javne tribine, okrugli stolovi, priručnici, leci i brojni drugi projekti.

Važno je istaknuti da se prioriteti financiranja, a samim time i teme, mijenjaju s obzirom na aktualne vanjske čimbenike u pojedinim sektorima i s obzirom na razdoblje na koje se odnose.

Tako će se u sljedećoj financijskoj perspektivi, 2014. - 2020., prednost dati projektima zapošljavanja, zaštite

okoliša, prelaska na obnovljive izvore energije, poticanja malog i srednjeg poduzetništva te istraživanja koja će rezultirati konkretnim proizvodima koji će se plasirati na tržište.

Međutim, potrebno je razlikovati programe koji podupiru projektne ideje na razini cijele Europske unije od programa koji podupiru projektne ideje koje su prioritetne za pojedinu državu članicu ili državu kandidatkinju jer njihovi prioriteti mogu biti različiti. Naime, ono što je prioritet u Hrvatskoj ne mora nužno biti od važnosti za Njemačku ili neku drugu državu članicu.

U tom smislu, ali i prema načinu upravljanja financijskim sredstvima, razlikujemo centralizirane i decentralizirane programe.

2. KOJE VRSTE ORGANIZACIJA SE MOGU JAVITI NA NATJEČAJE?

Na natječaj se mogu javiti sve vrste organizacija iz javnog, privatnog i civilnog sektora, ali i građani pojedinci te njihove inicijative. Mogućnost njihova sudjelovanja prvenstveno ovisi o tome na koji se natječaj javljaju i koji su njegovi prioriteti jer će, u skladu s njima, biti navedeno kakav tip organizacija ulazi u prihvatljive prijavitelje.

Natječaj predviđaju sudjelovanje organizacija i pojedini

naca iz svih država članica Europske unije, država kandidatkinja, potencijalnih kandidatkinja i pridruženih država, a ponekad je dopušteno da sudjeluju i države koje se ne nalaze u tome krugu zbog njihove važnosti za ciljeve koji se žele postići provedbom natječaja.

Tako ponekad vidimo da se na natječaj se mogu javljati pojedine afričke, azijske i američke države, ali uglavnom je riječ o iznimkama.

Najvažniji dokument u kojemu možete provjeriti pripada li vaša organizacija u prihvatljive prijavitelje natječaja jesu Upute za prijavitelje (tzv. Guidelines for Applicants – GfA). U njima je precizno naveden oblik, nacionalnost i drugi zahtjevi kojima organizacija mora udovoljiti kako bi se prijavila na natječaj.

Organizacije se mogu javljati samostalno, a potiče se i zajedničko prijavljivanje više organizacija, odnosno osnivanje konzorcija srodnih organizacija ili organizacija koje pojedinačno pokrivaju neka od područja kojima se projekt bavi. Praksa je Europske unije da uključuje veći broj organizacija iz više zemalja, odnosno regija jer su upravo regionalni razvoj i među-

sobna suradnja država članica temelj gospodarskog razvitka i stabilnosti Europske unije.

Prilikom formiranja konzorcija važno je odrediti organizaciju koordinatora, koja će upravljati projektom, određivati zadatke ostalim članovima konzorcija i komunicirati s tijelom koje dodjeljuje sredstva.

Partnerski obrazac ili konzorcijski ugovor temeljni su akti kojima se reguliraju prava i obveze unutar konzorcija, pri čemu je konzorcijski ugovor temeljni akt kojim se regulira raspodjela zadataka i sredstava u projektu. Potpisuju ga svi članovi konzorcija, a vrlo često čini obvezni dio natječajne dokumentacije.

Praksa provedbe projekata pokazala je da određeni prioriteti i teme posebno odgovaraju određenim tipovima organizacija. Ovdje donosimo pregled tema i projekata koji su karakteristični za pojedine tipove organizacija koje se najčešće prijavljuju na natječaj.

• **Udruge, udruge poslodavaca, sindikati inicijative građana**

Najčešće se prijavljuju na natječaje za dodjelu bespovratnih sredstava u područjima kao što su demokratizacija, dobro upravljanje, vladavina prava, mladi i njihove politike, obrazovanje, uključivanje javnosti u procese donošenja odluka, održivi i ruralni razvoj te zaštita okoliša. Te su organizacije vrlo uspješne u prijavi i provedbi projekata, a dobivena sredstva najčešće predstavljaju veći dio izvora prihoda organizacije.

• **Fakulteti i instituti**

Prijavljuju i provode znanstveno-istraživačke projekte financirane uglavnom bespovratnim sredstvima u svim područjima, a vrlo su uspješni

u projektima u kojima sudjeluju njihovi međunarodni partneri. U sklopu projekata najčešće se bave istraživanjima, edukacijom i sudjelovanjem na međunarodnim konferencijama i seminarima.

• **Mala i srednja poduzeća (tvrtke, obrti, zadruge, obiteljska poljoprivredna gospodarstva)**

Rjeđe sudjeluju u natječajima za dodjelu bespovratnih sredstava i više teže natječajima javne nabave za izvršenje usluga, radova i nabavu opreme. Najviše ih zanimaju teme kao što su poljoprivreda, energetika, zaštita okoliša, proizvodnja, izvoz kroz koje žele unaprijediti svoje kapacitete.

• **Tijela državne uprave i jedinice lokalne i područne samouprave**

Provode velike infrastrukturne projekte, projekte javne nabave i natječaje za dodjelu bespovratnih sredstava u decentraliziranim programima, ali često sudjeluju kao partneri u različitim projektima i svim temama.

Važno: Plaće zaposlenika tijela javne vlasti najčešće se ne mogu sufinancirati iz europskih fondova, ali se mogu prikazati kao financijski doprinos u projektu!

3. VRSTE PROJEKATA KOJI SE FINANCIRAJU IZ EU FONDOVA - BESPOVRATNA SREDSTVA I JAVNE NABAVE?

U projektima koji se financiraju sredstvima Europske unije razlikujemo tri osnovne kategorije prema njihovoj svrsi financiranja:

» **Natječaji za dodjelu bespovratnih sredstava**

Svrha ovih natječaja jest pružiti potporu neprofitnim i nekomercijalnim projektima koji se provode za dobrobit zajednice u različitim sektorima. U ovom slučaju prijavitelji sami osmišljavaju projekt te ga, po odobrenju i potpisivanju ugovora, provode u skladu s odredbama ugovora i pravilima iz Praktičnog vodiča (s pomoću procedura ugovora

pomoći Europske unije trećim zemljama).

Projekti se provode centralizirano i decentralizirano, a popis tema podudara se s prioritetima pojedinih sektora i djelatnostima unutar kojih se provode, i to na bazi operativnih programa ili radnih programa za određenu kalendarsku godinu.

Važno: Operativne i radne programe moguće je pronaći na internetskim stranicama tijela koja su nadležna za provedbu pojedinog natječaja. Popis tijela možete pronaći na kraju ove publikacije.

Te projekte, odnosno natječaje kolokvijalno nazivamo grantovima odnosno grant shemama, a dodjeljuju se temeljem poziva za dostavu projektnih prijedloga (tzv. Call for Proposal - CfP).

Sadržaj poziva za dostavu projektnih prijedloga: tekst poziva, upute za prijavitelje (sadrže sve relevantne podatke o natječaju), prijavni obrazac, obrazac proračuna i obrazac logičke matrice te dokumentacija potrebna za pripremu projekta, potpis ugovora i provedbu.

Svaki korisnik sredstava dužan je osigurati sufinanciranje projekta, a udjel sufinanciranja ovisi o pravilima svakog pojedinog natječaja. Na taj se način ukupni troškovi projekta dijele između korisnika sredstava i Europske unije.

Projektni partneri zajednički dogovaraju učešće u postotku sufinanciranja projekta, kao i svoje udjele u ukupnom iznosu sufinanciranja (na primjer: partneri dogovore sufinanciranje od 25% ukupne vrijednosti projekta).

Procedura prijave izgleda okvirno ovako:

- tijelo raspiše natječaj i objavi dokumentaciju na referentnim internetskim stranicama i u drugim glasilima
- potencijalni prijavitelji pripremaju projektnu prijavu koju šalju u zadanom roku
- ugovorno tijelo zaprima prijave u skladu s naznačenim rokom
- provodi se procjena projektnih prijava
- u svakoj fazi procjene, prijavitelje se izvještava o njihovom (ne)uspjehu
- po završetku procjene sastavlja se indikativna lista projekata preporučenih za financiranje i rezervna lista
- prijavitelji dostavljaju popratnu dokumentaciju te se vrši provjera njihove prihvatljivosti
- istovremeno se može raditi "čišćenje proračuna", odnosno provjera relevantnosti navedenih iznosa i proračunskih stavki
- uspješne prijavitelje poziva se na potpis ugovora.

» **Javne nabave za izvođenje usluga, radova i nabavu dobara**

Predstavljaju svojevrsne komercijalne natječaje u kojima se traže ponuđači koji mogu izvršiti određene usluge, radove ili nabaviti određenu opremu.

Primjeri usluga koje mogu biti predmetom javne nabave: Izrada studija, publikacija, osmišljavanje sadržaja i provedba edukacija, stručno savjetovanje.

Primjeri radova koje mogu biti predmetom javne nabave: Sve vrste građevinskih i drugih radova koje mogu zatražiti ugovorna tijela.

Primjeri dobara/opreme koje mogu biti predmetom javne nabave: Računalna i ostala informatička oprema, namještaj, građevinski materijal i slično.

Usluge, robe i radove ponuđači nude na natječajima u kojima je Europska unija ili država korisnica programa utvrdila koje su vrste usluga, roba i radova potrebne, a koje su nužne za provedbu politika i ciljeva Europske unije na određenom području. Svaka nabava trebala bi završiti potpisivanjem ugovora.

Provedba natječaja i izvršenje ugovora obavljaju se u skladu s pravilima Praktičnog vodiča kroz pro-

cedure ugovaranja pomoći Europske unije trećim zemljama, tzv. PRAG (Practical Guide to Contract Procedures for EU External Actions, vidi na: <http://ec.europa.eu/europeaid/prag/document.do>). Europska unija vrlo je stroga kada su u pitanju ta pravila, stoga ih je potrebno slijediti jer u suprotnom trošak nabave neće biti priznat. Procedura javnih nabava ovisi prvenstveno o iznosu nabave, pa će tako za različite iznose biti korištena različita procedura, kao što se može vidjeti u tablici.

USLUGE	≥ 200.000 Međunarodni ograničeni postupak	> 10.000 < 200.000 Okvirni ugovori Postupak pregovaranja s konkurentskim subjektima		≤ 10.000 Jedna ponuda
	DOBRA	≥ € 150.000 Međunarodni otvoreni postupak	> 60.000 < 150.000 Lokalni otvoreni postupak	
RADOVI	≥ 5.000.000 Međunarodni otvoreni postupak Međunarodni ograničeni postupak	> 300.000 < 5.000.000 Lokalni otvoreni postupak	> 10.000 < 300.000 Postupak pregovaranja s konkurentskim subjektima	

Senkundarna nabava označava javne nabave koje se ostvaruju u okviru provedbe projekata koji se financiraju bespovratnim sredstvima, što je opisano na samom početku ove cjeline. Pravila sekundarne nabave jednaka su pravilima

javne nabave, ali su uglavnom znatno manjeg opsega upravo zato što se provode u sklopu projekata čiji ukupni iznos uglavnom ne prelazi nekoliko stotina tisuća eura.

» Twinning projekti

Twinning pruža tehničku i administrativnu pomoć u procesu koji pomaže u izgradnji odnosa između postojećih i budućih članica i budućih država članica EU-a te doprinosi približavanju države korisnice administrativnoj praksi unutar Unije. U provedbi Twinning projekta sudjeluje institucija u okviru javne uprave zemlje članice koja osigurava potrebne stručnjake za provođenje Twinning projekta. Središnju ulogu u promociji i koordinaciji Twinning pro-

jekta imaju Nacionalne kontakt točke za twinning koje su osnovane u svim državama članicama EU te državama korisnicama Twinning instrumenta. Europska unija je u Hrvatskoj od 2003. godine financirala preko 150 twinning projekata, ponajviše iz područja pravosuđa, javnih financija, javne uprave te ljudskih potencijala i upravljačkih sposobnosti potrebnih za implementaciju pravne stečevine EU-a u zemlji korisnici.

Proces osmišljavanja projekta zasniva se na metodologiji upravljanja projektnim ciklusom i načelu logičke matrice, koji se koristi još od 80-ih godina prošlog stoljeća. Ova metodologija pruža osnovne smjernice koje pomažu u pravilnom dizajniranju projekata, i to ne samo onih koji se financiraju bespovratnim sredstvima, nego je dobar temelj za razvoj projekata uopće.

Metodologija upravljanja projektnim ciklusom osigurava važnost, mogućnost provedbe i održivost projekata, što u konačnici znači:

- da su projekti povezani s ciljevima sektora, države i Europske unije
- da su korisnici uključeni u proces planiranja od samog početka
- da su problemi temeljito analizirani
- da su ciljevi jasno određeni (logični i mjerljivi) u smislu koristi za ciljne skupine projekta
- da su rizici, pretpostavke i sposobnosti provedbenih institucija prethodno utvrđeni
- da su aktivnosti praćenja provedbe usredotočene na relevantna ostvarenja
- da su uspostavljeni preduvjeti za financijsku održivost, odnosno financiranje aktivnosti nakon prestanka podrške projektu
- da su uspostavljeni preduvjeti za institucionalnu održivost, odnosno provedbu aktivnosti nakon završetka projekta
- političko-programsku održivost kao mogući povoljan utjecaj na propise, pravila, postupke i javne politike.

» Analiza problema i ciljanog stanja

Analiza problema izuzetno je važna jer ćemo na njoj utemeljiti cijeli projekt kojim te iste probleme želimo riješiti. Upravo je zato važno dobro ih prepoznati i grupirati.

Projektima je važno upravljati zato što su često loše planirani i pripremljeni, nemaju važnost za korisnike, nedovoljno uzimaju u obzir rizike, ignoriraju čimbenike koji utječu na dugoročnu održivost projekta, a prethodna iskustva i pouke rijetko se ugrađuju u nove programe i praksu. Tako osmišljeni projekt neće biti pozitivno ocijenjeni i neće dobiti financijsku potporu.

Prema navedenoj metodi, svaki bi projekt trebao biti usustavljen, održiv, financijski isplativ, koristan i važan za zajednicu te provediv. Trebao bi biti zasnovan na realnoj gospodarskoj, društvenoj i političkoj situaciji okoline u kojoj se provodi te povezan s relevantnim problemima i dionicima.

Za metodologiju upravljanja projektnim ciklusom karakterističan je upravo pristup logičke matrice, odnosno niz alata kojima se koristi prilikom planiranja i provedbe projekata. Uporabom tzv. interventne logike omogućuje se kvalitetno i strukturirano planiranje projekata kojima prethodi nekoliko analiza koje su ključne za uspostavu kvalitetne projektne strategije i postizanje rezultata.

Upravo je zato analiza prvi korak u planiranju projekta. Analiziramo probleme, dionike, organizaciju i ciljano stanje.

Važno je istaknuti da niste dužni niti je vaša misija rješavanje svih problema u vašoj zajednici, nego isključivo onih koje možete riješiti s obzirom na vlastite kapacitete.

4. ŠTO TREBA DEFINIRATI PRILIKOM RAZRADE PROJEKTA?

Prijaviti projekt ne možete bez dobre pripreme i razrade vaše projektne ideje. Kako bi priprema imala smisla i postigla svoju svrhu, a to je da osmislite uspješan projekt koji ćete uspješno provesti, morate biti u stanju odgovoriti na nekoliko važnih pitanja koja se odnose na projekt:

Koraci u analizi problema: popisati sve probleme povezane s projektnom temom i grupirati ih, odnosno navesti ih prema načelu uzrok - glavni problem - posljedica i odrediti koje probleme možete riješiti projektom.

Nakon što smo izvršili analizu problema, pretvaramo ih u pozitivnu sliku kako bismo dobili ciljano stanje projekta. (Primjer problema: Velik broj neza-

poslenih mladih osoba u Zagrebu, promjer pozitivne slike: Povećao se broj zaposlenih mladih osoba u Zagrebu.)

» Analiza dionika

Ova analiza pomaže nam u određivanju tko su mogući korisnici projekta (ciljana skupina i krajnji korisnici), suradnici, partneri i protivnici projekta, a

» SWOT analiza

SWOT analiza (eng. strenghts, weaknesses, opportunities, threats) koristi se kako bi se utvrdile dobre i loše strane vaše organizacije, prilike i prijetnje iz okoline koje mogu utjecati na nju, ali i posljedično

preporuča se određivanje njihova broja, ako je to moguće, načina i razloga zbog kojih ste ih izabrali.

na vaš projekt. SWOT se prikazuje u obliku tablice u koju upisujete potrebne podatke, analizirate ih, a možete ih i mijenjati ako dođe do određenih promjena u organizaciji i okolini.

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none">- velik broj stručnjaka- prepoznatljivost u sektoru- velik broj provedenih projekata	<ul style="list-style-type: none">- nestabilni izvori financiranja- tzv. brain drain
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none">- ne postoji konkurencija na tržištu- inovativan proizvod za kojim postoji potreba na tržištu	<ul style="list-style-type: none">- mogućnost pojave konkurencije

Na temelju provedenih analiza možemo krenuti u definiranje cjelokupnog projekta i njegovih najvažnijih stavki. Tako bi svaka organizacija koja se prijavljuje na određeni natječaj koji se financira novcem iz europskih fondova morala jasno utvrditi sljedeće stavke projekta:

- Opće i posebne ciljeve
- Rezultate i aktivnosti
- Vremenske rokove provedbe
- Ciljanu skupinu i krajnje korisnike
- Metodologiju provedbe i rizike
- Mogućnost održivosti projekta
- Proračun

» Opći i posebni ciljevi

Ove dvije grupacije ciljeva pokazuju zbog čega proizvodimo projekt. Opći cilj projekta viši je cilj ili ima veću društvenu korist, kojoj doprinosimo provedbom projekta. Osnovno je znati da projekt doprinosi općem cilju, no on njime neće biti u potpunosti i ostvaren. Primjer: Povećanje zapošljivosti dugotrajno nezaposlenih

žena u Zagrebačkoj županiji. Posebni ili specifični cilj projekta trebete ispuniti i mjeriti određenim pokazateljima. Takvih ciljeva može biti nekoliko u jednom projektu, a važno je da budu precizno određeni, mjerljivi i numerirani jer ćemo prema toj numeraciji grupirati rezultate i aktivnosti.

Primjer posebnog cilja: Osposobiti i školovati 25 dugotrajno nezaposlenih žena u Zagrebačkoj županiji za posao računalne operaterke s ciljem njihova uključivanja na tržište rada.

» Rezultati i aktivnosti

Rezultati su mjerljivi proizvodi projekta, a mogu se prikazati na kvalitativan i kvantitativan način. Drugim riječima, oni opisuju realne i konkretne pozitivne promjene koje su nastale zbog provedbe aktivnosti. Grupiraju se prema posebnom cilju, čijem ostvarenju doprinose.

Ovisno o sadržaju i ciljevima projekta rezultati označavaju promjene u znanju, informiranosti i djelovanju korisnika ili riječ može biti o konkretnim proizvodima i uslugama koji su nastali tijekom provedbe projekta. Označavamo ih u prošlom vremenu.

Primjer kvalitativnog rezultata: Članice ciljane skupine uključile se u tržište rada.

Primjer kvantitativnog rezultata: 5 članica ciljane skupine zaposlene tijekom trajanja projekta.

Projektne aktivnosti jesu zadaci ili radnje koje je potrebno izvršiti u predviđenom vremenskom periodu kako bi se postigli projektni rezultati. Upravo ih je zbog toga dobro grupirati prema onom rezultatu čijem ostvarenju doprinose.

projekta. U manjim projektima dobro ih je detaljnije opisati, dok ih je u velikim projektima moguće prikazati na primjeru jednog većeg zadatka, koji sadrži veći broj specifičnih manjih zadataka koje ne treba posebno isticati.

Koliko će detaljno aktivnosti biti navedene u pojedinom projektu ovisi prije svega o tome kolika je njihova važnost za postizanje rezultata, ali i o veličini

Obično u projektima razlikujemo aktivnosti projektnog upravljanja (tzv. projektni menadžment), evaluacije, diseminacije, istraživanja, razvoja i brojne druge.

Primjeri aktivnosti: organizirati i provesti edukaciju, izabrati polaznike, angažirati predavače, kupiti opremu, izraditi projektne brošure i letak, otvoriti i aktivno održavati profil na Facebook-u.

» Vremenski rokovi provedbe

U projektu je potrebno odrediti trajanje, najčešće u mjesecima, i raspored provedbe pojedinih aktivnosti. Trajanje mora biti usklađeno s dozvoljenim trajanjem navedenim u Uputama za prijavitelje.

Za potrebe koordinacije i jasnijeg prikaza aktivnosti koristi se Gantt tablica (tzv. Gantogram). Ona pred-

stavlja standardiziran način prikazivanja projektnih aktivnosti koji omogućuje njihovo smještanje u vremenski kontekst i navođenje osoba odgovornih za njihovu provedbu. Gotovo svaki projektni obrazac traži izradu Gantt tablice projekta, stoga je vrlo važno ozbiljno pristupiti tom zadatku. Primjer tablice možete vidjeti na slici.

	MJESEC												ODGOVORNA OSOBA/PARTNER	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
Priprema edukacije i materijala														Partner 1
Provedba edukacije														Partner 1 i 2

» Ciljana skupina i krajnji korisnici

Pripadnike ciljane skupine određujete prema određenim karakteristikama, a važno je što preciznije odrediti njihov broj. Naime, korist i vrijednost projekta za zajednicu mjeri se, među ostalim, i prema tome koliki je broj korisnika njime obuhvaćen i kolika će pozitivna promjena time nastati u određenoj zajednici. Osim toga, precizno određivanje broja pripadnika ciljane skupine važno je i zbog projektnih troškova, prikladne pripreme materijala, lokacije i drugih aspekata važnih za provedbu projekta.

Ciljana skupina jest grupa pravih i fizičkih osoba koje su neposredno uključene u provedbu projekta, odnosno imaju neposrednu ili izravnu korist od projekta. To su korisnici određenih proizvoda i usluga projekta zbog kojih se projekt provodi.

Krajnji korisnici jesu grupa pravnih i fizičkih osoba

» Metodologija provedbe i rizici

U svakom je projektu važno detaljno objasniti na koji ćete ga način provoditi i uz uporabu kojih metoda. To mogu biti radionice, javne kampanje, edukacije, brošure, istraživanja, ulaganje u opremu i bilo koja druga metoda koju smatrate prikladnom za uspješnu provedbu projekta.

koji nisu neposredno uključeni u projekt, nego od njega imaju posrednu korist kroz komunikaciju s predstavnicima ciljane skupine, dobiti i rezultate koji nastaju za cijelu zajednicu.

Kako bi se shvatila razlika između ciljane skupine i krajnjih korisnika, možemo navesti primjer projekta "Aktivno civilno društvo - garancija stvarnih reformi", financiranog iz prve komponente programa IPA, u kojem su ciljana skupina bile udruge koje su sudjelovale u provedbi projekta, a krajnji korisnici organizacije civilnog društva i novinari koji su htjeli potaknuti udruge na aktivniju ulogu u borbi protiv korupcije, reformi javne uprave i demokratskim reformama u Republici Hrvatskoj. (Više o projektu možete vidjeti u poglavlju 7. Primjeri uspješnih projekta hrvatskih sudionika u IPA i Programima Unije).

Važno je i precizno utvrditi rizike koji mogu ugroziti vaš projekt, vjerojatnost da se dogode, stupanj utjecaja na projekt i vaš plan što ćete poduzeti ako se rizici ostvare. Posebno se utvrđuju okolišne, pravne, organizacijske, političke i druge rizike koje smatrate relevantnim za vaš projekt.

» Mogućnost održivosti projekta

Vrlo je važan aspekt projekta njegova održivost, odnosno mogućnost daljnje provedbe, nakon što prestane financiranje. U tom je smislu potrebno definirati politič-

ku, okolišnu i administrativnu održivost jer su sastavni dio obrazaca za prijavu projekata, ali je moguće dodati i druge aspekte održivosti koji su relevantni za projekt.

» Pravila vidljivosti

Važno je naglasiti da je u projektima potrebno poštovati tzv. pravila vidljivosti. Objavljena su na sljedećoj mrežnoj stranici: http://ec.europa.eu/europeaid/work/visibility/index_en.htm. Svaki je korisnik EU

fondova dužan poštivati njihova uputstva i kroz sve informativne i promidžbene mjere u okviru provedbe projekta na pravilan način isticati da se radi o financijskoj podršci EU.

» Proračun

Jedan od najvažnijih razloga pisanja projekata jest dobivanje financijskih sredstava. Zato je važno izraditi kvalitetan i realan proračun projekta koji sadrži sljedeće kategorije troškova: ljudski resursi, putni troškovi, dnevnice, smještaj, oprema, publikacije,

troškovi prijevoda, seminara i konferencija te ostali troškovi relevantni za projekt.

Nakon što ste utvrdili navedene stavke, možete pristupiti ispunjavanju natječajne dokumentacije.

5. MOGUĆNOSTI FINANCIRANJA ZA HRVATSKU U PRETPRISTUPNOM PERIODU

PROGRAM	POVEZNICE NA MREŽNE STRANICE
IPA	http://www.mrrsvg.hr/
FP7	http://cordis.europa.eu/
CIP	http://ec.europa.eu/cip/index_en.htm
Kultura 2007-2013	http://eacea.ec.europa.eu/culture/index_en.php
Marco Polo II	http://ec.europa.eu/eaci/
Media 2007	http://eacea.ec.europa.eu/index_en.php
Program za cjeloživotno učenje	http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc78_en.htm
Europa za građane	http://eacea.ec.europa.eu/index_en.php
PROGRESS	http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=327
Financijski instrument civilne zaštite i Mehanizam Zajednice za civilnu zaštitu	http://ec.europa.eu/echo/funding/financial_instrument_en.htm
Drugi program aktivnosti Zajednice u području zdravstva 2008. - 2013.	http://ec.europa.eu/health/programme/policy/2008-2013/index_en.htm
Carine 2013	http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/cooperation_programmes/customs2013/index_en.htm
Fiscalis 2013	http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/tax_cooperation/fiscalis_programme/index_en.htm
Mladi na djelu	http://eacea.ec.europa.eu/youth/index_en.php
Erasmus Mundus	http://ec.europa.eu/education/external-relation-programmes/mundus_en.htm

Instrument pretpristupne pomoći (eng. Instrument for Pre-Accession Assistance - IPA)

Program kojim Europska unija pomaže državama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama u prilagodbi njezinim standardima. Program traje od 2007. do kraja lipnja 2013. godine.

Cilj je programa pomoći javnim tijelima te nevladinom i privatnom sektoru da prilagodi zakonodavni okvir pravnoj stečevini Europske unije, kao i pripremiti državu za upotrebu strukturnih fondova.

IPA se sastoji od ukupno pet komponenti:

Komponenta 1

Pomoć u tranziciji i izgradnji institucija

Komponenta 2

Prekogranična suradnja

Komponenta 3

Regionalni razvoj

Komponenta 4

Razvoj ljudskih potencijala

Komponenta 5

Ruralni razvoj (IPARD)

» 1. komponenta – Pomoć u tranziciji i izgradnji institucija (eng. Transition Assistance and Institution Building)

Cilj komponente: Izgraditi infrastrukturne i ljudske kapacitete tijela javne vlasti za prihvaćanje standarda Europske unije borbom protiv korupcije, dobrim upravljanjem, prihvaćanjem zakonodavnog okvira i drugim radnjama.

Teme koje se financiraju: borba protiv korupcije, ljudska prava, jačanje tržišnog natjecanja, mediji, poljoprivreda, energetika, zaštita okoliša, zapošljavanje, jačanje institucija i sudjelovanje u programi-

ma Europske unije

Korisnici: nevladine organizacije, javni sektor i tvrtke kao sudionici u javnim nabavama

Partnerstvo: nije nužno, ali je poželjno

Trajanje projekata: do 18 mjeseci, a u prosjeku jedna godina

Iznosi sufinanciranja: oko 150.000 eura (u javnim nabavama znatno veći iznosi)

» Komponenta 2 - Prekogranična suradnja (eng. Cross-border Cooperation)

Cilj komponente: Poticati suradnju među europskim regijama i smanjivanje neujednačenosti njihova razvoja jačanjem prekogranične suradnje i kvalitete života u graničnim područjima Europske unije.

Teme koje se financiraju: razvoj turističkih proizvoda, infrastrukture i usluga, zaštita okoliša, studije o ljudskom utjecaju i edukacija o zaštiti okoliša, gospodarska suradnja, poduzetništvo, razvoj i provedba treninga za mala i srednja poduzeća, potpora stvaranju mreža malih i srednjih poduzeća, sveučilišta i istra-

živačkih centara, socijalna koheziju i mreže, razvoj ljudskih potencijala, kulturna suradnja, certificiranje lokalnih proizvoda, zajedničke inicijative mladih, veća dostupnost zdravstvenih usluga i obrazovanja, pomoć marginaliziranim skupinama

Korisnici: Predstavnici svih sektora

Partnerstvo: najmanje dva prekogranična partnera

Trajanje projekata: oko dvije godine

Iznosi sufinanciranja: do 200.000 eura po državi sudionici projekta

» Komponenta 3 - Regionalni razvoj (eng. Regional Development)

Cilj komponente: Podizanje tehnoloških infrastrukturnih i drugih kapaciteta za razvoj i podizanje konkurentnosti s ciljem pripreme za korištenje Europskog fonda za regionalni razvoj. Financijski se podupiru projekti namijenjeni prvenstveno regionalnom gospodarskom razvoju, prometnoj infrastrukturi, posebice željezničkom prometu te zaštiti okoliša kroz obnovu i razvoj sustava gospodarenja vodama.

Teme koje se financiraju:

Potkomponenta III - modernizacija i obnova riječnih plovnih putova i lučke infrastrukture, nadogradnja i modernizacija pruge, poboljšanje sigurnosti i učinkovitost rada.

Potkomponenta IIIb - izgradnja i rekonstrukcija vodoopskrbnih mreža te mreža odvodnje otpadnih voda, izgradnja postrojenja za obradu otpadnih

voda, izgradnja objekata za razvrstavanje, recikliranje i biološku obradu.

Potkomponenta IIIc - poboljšavanje poslovne konkurentnosti i administrativne učinkovitosti, poslovna infrastruktura, pružanje usluga savjetovanja malim i srednjim poduzetnicima, razvoj investicijskog okruženja, razvoj klastera, inkubacijski centri za bioznanosti i komercijalizaciju tehnologije.

Korisnici: predstavnici svih sektora

Partnerstvo: nije nužno, ali je poželjno

Trajanje projekata: nekoliko godina u javnih nabava i oko jedne godine za bespovratna sredstva

Iznosi sufinanciranja: Višemilijunski za velike infrastrukturne projekte u potkomponentama a i b te najviše nekoliko stotina tisuća eura u potkomponenti c dodjelom bespovratnih sredstava

» Komponenta 4 - Razvoj ljudskih potencijala (eng. Human Resources Development)

Cilj komponente: Poticanje razvoj ljudskih potencijala projektima zapošljavanja, uključivanja ugroženih skupina u društvo te njihova obrazovanja i usavršavanja. Tim se projektima Hrvatsku uči i priprema za korištenje sredstava iz Europskog socijalnog fonda kojim se podupire socijalna kohezija u Europi.

Teme koje se financiraju: poboljšanje pristupa zapošljavanju i održivo uključivanje u tržište rada, jačanje socijalnog uključivanja osoba kojima je otežan pristup tržištu rada osposobljavanjem i

obrazovanjem, unaprjeđivanje ljudskog kapitala i zapošljivosti cjeloživotnim učenjem i strukovnim obrazovanjem.

Korisnici: Predstavnici svih sektora, s naglaskom na obrazovni sektor

Partnerstvo: Nije nužno, ali je poželjno

Trajanje projekata: do 18 mjeseci, a u prosjeku jedna godina

Iznosi sufinanciranja: oko 150.000 eura (u javnim nabavama znatno veći iznosi)

» **Komponenta 5 - Ruralni razvoj (IPARD)** (eng. *Agriculture and Rural Development*)

Cilj komponente: Podupiranje ruralnog razvoja i poljoprivrede bespovratnim sredstvima u svrhu jačanja poslovanja u poljoprivrednom i prehrambenom sektoru do najviše 50% ulaganja ili iznimno najviše do 75 posto, ovisno o specifičnostima prijavitelja projekta.

Važno: IPARD je specifičan po tome što se sredstva iz sufinanciranja isplaćuju tek po provedbi projekta koji je cijelo vrijeme provedbe pod strogim nadzorom nadležnog tijela.

Važno: Korisnik koji želi dobiti bespovratna sredstva iz neke od IPARD-ovih mjera mora ispuniti dokumentaciju i obrasce koji su objavljeni uz tu pojedinu mjeru. Ako je riječ o izgradnji infrastrukture, to uključuje glavni, arhitektonski te elektronički projekt, tehnološki i strojarski projekt, kao i troškovnik i građevinsku dozvolu. Također je potrebno priložiti potvrde i rješenja tijela državne uprave te elaborat zaštite okoliša kako bi se zadovoljili standardi EU-a u javnom zdravstvu, zdravstveni standardi, standardi zaštite životinja i biljaka, zaštite okoliša i zaštite na radu. Uz to potrebno je priložiti prijavni obrazac i poslovni plan te, ako su uvjeti zadovoljeni, dolazi do sklapanja IPARD ugovora s nadležnim tijelom te provedba investicija vlastitim sredstvima ili kreditom poslovne banke.

Teme koje se financiraju: popoboljšavanje poslovne konkurentnosti i administrativne učinkovitosti, poslovna infrastruktura u poljoprivredi i proizvodnji hrane, pružanje usluga savjetovanja malim i srednjim poduzetnicima, razvoj investicijskog okruženja, razvoj klastera, inkubacijski centri za bioznanosti i komercijalizaciju tehnologije

Korisnici: pravne i fizičke osobe koje zadovoljavaju financijske kriterije prihvatljivosti

Partnerstvo: Ne

Trajanje projekata: oko **dvije godine**

Iznosi sufinanciranja: do **900.000 eura** (iznimno do **2.000.000 eura**)

Sedmi okvirni program (eng. *7th Framework Programme, FP7*)

Cilj programa: Podizanje konkurentnosti i znanstvene izvrsnosti Europe poticanjem istraživačkog rada u Europi, tehnološkog razvoja i demonstracijskih aktivnosti. Riječ je o najvažnijem programu za znanost i istraživanje kojim bi korisnici trebali odgovoriti na globalne izazove, koje pred njih postavljaju

konkurenti iz zemalja poput grupacije BRIK, Brazila, Rusije, Indije i Kine, ali i svih drugih zemalja koje u velikoj mjeri ulažu u nove tehnologije i znanja. FP7 programiran je za tzv. financijsku perspektivu u razdoblju od 2007. do 2013. godine s više od pedeset milijarda eura.

FP7 se sastoji od četiri specifična programa:

Suradnja - eng. Cooperation

Ljudi - eng. People

Ideje - eng. Ideas

Kapaciteti - eng. Capacities

» **Specifični program Suradnja** (eng. *Cooperation*)

Cilj specifičnog programa: postizanje vodstva u ključnim znanstvenim i tehnološkim područjima podupiranjem suradnje sveučilišta, industrije, istraživačkih centara i javnih uprava u Europskoj uniji.

Teme koje se financiraju: zdravlje, prehrana, poljoprivreda i biotehnologija, informacijsko-komunikacijske tehnologije, nanotehnologije, novi materijali i nove tehnologije proizvodnje, obnovljiva energija, čiste tehnologije, očuvanje prirodnih

resursa, promet, socio-ekonomske i društvene znanosti, sigurnost, svemirska istraživanja

Korisnici: državna uprava, agencije i komore, istraživački centri, sveučilišta, mala i srednja poduzeća

Partnerstvo: Nužno (uglavnom se traži najmanje tri partnera iz tri različite zemlje)

Trajanje projekata: **Višegodišnje**

Iznosi sufinanciranja: **Višemilijunski**

» **Specifični program Ljudi** (eng. *People*)

Cilj specifičnog programa: Jačanje ljudskih potencijala u istraživanju i razvoju tehnologija, i to poticanjem ljudi da postanu istraživači u Europi, omogućavanjem njihove internacionalne mobilnosti unutar i izvan Europske unije na svim stupnjevima njihove karijere.

Teme koje se financiraju: početni trening istraživača, cjeloživotni trening i razvoj karijere, veze i partnerstva akademske zajednice i industrije, inter-

nacionalna dimenzija i nagrade za izvrsnost

Korisnici: državna uprava, istraživački centri, sveučilišta, mala i srednja poduzeća

Partnerstvo: Uglavnom obvezatno radi razmjene znanja i iskustava

Trajanje projekata: **Višegodišnje**

Iznosi sufinanciranja: **nekoliko stotina tisuća do nekoliko milijuna eura**

» **Specifični program Ideje** (eng. *Ideas*)

Cilj specifičnog programa: Podupiranje vrhunskih istraživanja istraživača/znanstvenika u svim područjima i poticanje daljnjeg razvoja izvrsnosti, dinamičnosti i kreativnosti istraživača u EU-u kako bi Europa postala atraktivnijom za najbolje europske i strane istraživače te za ulaganja u industrijska istraživanja.

Teme koje se financiraju: istraživanja na rubu sadašnjih spoznaja, rad istraživača, kvalitetne istraživačke ideje, iskorištavanje raznolikosti europskog

istraživačkog talenta i ulaganje sredstava u ideje s najvećim potencijalom, povećanje prepoznatljivosti europskog istraživanja na rubu sadašnjih spoznaja, naglašavanje izvrsnosti europskog istraživanja

Korisnici: istraživački centri, sveučilišta, agencije, mala i srednja poduzeća

Partnerstvo: uglavnom obvezatno zbog potrebe razmjene znanja i iskustava

Trajanje projekata: Višegodišnje

Iznosi sufinanciranja: Višemilijunski

» **Specifični program Kapaciteti** (eng. *Capacities*)

Cilj specifičnog programa: osiguravanje razvoja istraživačke infrastrukture, jačanje inovativnih kapaciteta malih i srednjih poduzeća, podupiranje razvoja istraživačkih klastera, integracija znanosti i tehnologije u društvo te podupiranje međunarodne suradnje.

Teme koje se financiraju: istraživačka infrastruktura, istraživanja za mala i srednja poduzeća, regije znanja, istraživački potencijali, znanost u društvu,

potpora razvoju istraživačkih javnih politika, aktivnosti za međunarodnu suradnju

Korisnici: istraživački centri, sveučilišta, državna uprava, agencije i komore, mala i srednja poduzeća

Partnerstvo: uglavnom obvezatno radi razmjene znanja i iskustva

Trajanje projekata: Višegodišnje

Iznosi sufinanciranja: Višemilijunski

Važno: Natječaj "Istraživanja u korist malih i srednjih poduzeća" raspisuje se svake godine u tom specifičnom programu. Cilj mu je jačanje istraživačkih kapaciteta malih i srednjih poduzeća u Europi i povećanje njihova doprinosa razvoju novih proizvoda utemeljenih na novim tehnologijama i tržištima. Program će im omogućiti naručivanje usluga istraživanja koje će provesti znanstveno-istraživačke institucije eksteraliziranjem (eng. *outsourcingom*), povećanjem njihovih napora u istraživanju, proširenjem njihovih mreža poznanstava te će im omogućiti višestruku upotrebu rezultata istraživanja i pribavljanje tehnološkoga znanja i iskustva (eng. *know-how*).

Okvirni program za konkurentost i inovacije (eng. *Competitiveness and Innovation Framework Program, CIP*)

Cilj programa: Podupiranje komercijalizacije i izlaska na tržište prethodno stvorenih proizvoda i tehnologija. Prvenstveno se podupiru mala i srednja poduzeća, ali i druge organizacije. CIP je programiran za tzv. financijsku perspektivu u razdoblju od 2007. do 2013. godine s više od 3,6 milijarda eura.

CIP se sastoji od triju potprograma:
Program za poduzetništvo i inovacije
eng. *Entrepreneurship and Innovation*
Program podrške politikama za primjenu
informacijskih i komunikacijskih tehnologija
eng. *ICT Policy Support Programme*
Inteligentna energija u Europi
eng. *Intelligent Energy Europe*

» **Potprogram za poduzetništvo i inovacije** (eng. *Entrepreneurship and Innovation, EIP*)

Cilj specifičnog programa: Podržavanje inovacija i lakšeg pristupa financiranju za mala i srednja poduzeća te druge organizacije. Mala i srednja poduzeća mogu u EIP programu dobiti pristup sredstvima za tehnološki razvoj, inovacije i ekološke inovacije, transfer tehnologija i prekogranično širenje poslovnih aktivnosti. Taj program ne podupire razvoj i istraživanje, nego isključivo komercijalizaciju i prvu tržišnu replikaciju već razvijenih proizvoda, usluga i procesa.

Teme koje se financiraju: ekološki i energetske inovativni projekti te davanje jamstava i povoljnijih kredita

Korisnici: mala i srednja poduzeća, banke i investicijski fondovi, agencije, komore, državna, regionalna i lokalna uprava, istraživački centri, organizacije civilnog društva

Partnerstvo: obvezatno

Trajanje projekata: Višegodišnje

Iznosi sufinanciranja: Višemilijunski

Važno: Natječaj "Eko-inovacije" podupire komercijalizaciju i prvu tržišnu replikaciju inovativnih proizvoda, usluga i tehnologija malih i srednjih poduzetnika i drugih organizacija koji imaju dodanu vrijednost za Europsku uniju.

Europska poduzetnička mreža: U sklopu ove komponente financira se i djeluje Europska poduzetnička mreža s pomoću koje poduzetnici mogu ostvariti kontakte s međunarodnim poduzetnicima i drugim organizacijama. Cilj je mreže podupirati korisnike u umrežavanju, širenju tržišta, podizanju konkurentnosti i prijavljivanju na natječaje.

» Potprogram podrške politikama za primjenu informacijskih i komunikacijskih tehnologija - ICT PSP (eng. ICT Policy Support Programme, ICT PSP)

Cilj potprograma: Poticanje tvrtki, posebice malih i srednjih, građana i vlade država članica Europske unije da se u što većoj mjeri koriste inovativnim informatičkim uslugama i digitalnim sadržajima.

Teme koje se financiraju: pilot-programi upotrebe IKT usluga za zdravstvo, starije građane i inkluziju, digitalne biblioteke, IKT za poboljšanje javnih usluga, IKT za energetske učinkovitost i pametnu mobilnost te višezječni razvoj interneta

Korisnici: organizacije iz svih sektora

Partnerstvo: obvezatno

Trajanje projekata: višegodišnje

Iznosi financiranja: nekoliko stotina tisuća do više milijuna eura

» Potprogram Inteligentna energija u Europi (eng. Intelligent Energy Europe)

Ciljevi potprograma: Veća energetska učinkovitost, povećanje udjela energije iz obnovljivih izvora u ukupnoj proizvodnji i potrošnji energije te poboljšanje transporta i mobilnosti, i to financiranjem programa promicanja efikasnog korištenja energije

Teme koje se financiraju: energetska učinkovitost i racionalna upotreba energije, novi i obnovljivi izvori

energije, energija u transportu i integrirane inicijative

Korisnici: organizacije iz svih sektora

Partnerstvo: obvezatno

Trajanje projekata: višegodišnje

Iznosi financiranja: nekoliko stotina tisuća do više milijuna eura

Program KULTURA (eng. CULTURE)

Cilj programa: Promicanje transnacionalne mobilnosti kulturnih djelatnika, kulturno-umjetničkih djela i proizvoda te promicanje međukulturnog dijaloga. Proračun program kultura u financijskoj perspektivi 2007. - 2013. iznosi 400 milijuna eura.

Teme koje se financiraju: višegodišnja suradnja kulturnih organizacija, prijevodi književnih djela s jednoga na drugi europski jezik, suradnja s trećim zemljama, potpore za kulturne festivale s europskom dimenzijom, orkestri, zborovi, kazališne trupe i plesni ansambli, mreže za posredovanje na razini barem 15 država članica, platforme za strukturni dijalog organizacija civilnog društva u kulturi, projek-

ti suradnje organizacija koje su uključene u analizu kulturnih politika (poput odjela za kulturnu djelatnost na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini vlasti), kulturnih opservatorija ili zaklada, sveučilišnih specijaliziranih odjela za kulturnu tematiku te profesionalnih organizacija i mreža

Korisnici: državna, lokalna i regionalna uprava, mala i srednja poduzeća, istraživački centri, sveučilišta, organizacije civilnog društva

Partnerstvo: obvezatno, ponekad do 15 i više članica

Trajanje projekata: do šest godina

Iznosi financiranja: Nekoliko stotina tisuća do više milijuna eura

Program MARCO POLO II

Cilj programa: Smanjenje opterećenja cestovnog prometa i njegova negativnog učinka na okoliš usmjeravanjem prometa s cesta na priobalnu plovidbu, željeznicu i unutarnju plovidbu. Proračun programa u financijskoj perspektivi 2007. - 2013. iznosi 450 milijuna eura.

Teme koje se financiraju:

1. Izmjene modaliteta transporta brzim, izravnim i mjerljivim preusmjeravanjem teretnog transporta s ceste na pomorski teretni prijevoz, željeznicu, unutarnje plovne putove ili kombinaciju transportnih modaliteta;

2. Katalizatorske aktivnosti za svladavanje značajnih strukturalnih barijera koje onemogućuju učinkovito djelovanje tržišta u teretnom prijevozu Unije, za povećanje kompetitivnosti pomorskog teretnog prijevoza, željeznice, unutarnje plovidbe te učinkovitosti transportnih lanaca;

3. Morske autoceste koje preusmjeravaju teretni

promet s ceste na pomorski teretni prijevoz ili omogućavaju kombinaciju pomorskog teretnog prijevoza s drugim tipovima transporta, uz minimalno korištenje ceste;

4. Aktivnosti izbjegavanja cestovnog preopterećenja koje integriraju transport u proizvodnu logistiku kako bi se izbjegla velika količina cestovnog transporta;

5. Zajedničke obrazovne aktivnosti za unaprjeđivanje znanja na području logistike teretnog prijevoza te za međusobnu suradnju.

Korisnici: lokalna i regionalna uprava, mala i srednja poduzeća, agencije, komore, sindikati

Partnerstvo: obvezatno; najmanje dva ili više subjekata isključivo iz poslovnog sektora, osnovana u najmanje dvije različite države članice ili jedne države članice i jedne treće zemlje

Trajanje projekata: višegodišnje

Iznosi financiranja: nekoliko stotina tisuća do više milijuna eura

Program MEDIA

Ciljevi programa: Očuvanje europske kinematografije, audiovizualne dostupnosti europskim građanima, kulturne raznolikosti i međukulturnog dijaloga te uspostavljanje ravnoteže između europskih zemalja s visokim i niskim produkcijskim kapacitetom. Programu Media namijenjena su sredstva od 754,95 milijuna eura u razdoblju 2007. - 2015. godine.

Teme koje se financiraju: obuka stručnjaka, razvoj produkcijskih projekata i tvrtki, distribucija kinematografskih djela i audiovizualnih programa,

promocija kinematografskih djela i audiovizualnih programa, potpora filmskih festivala, horizontalnih akcija i pilot-projekata

Korisnici: redatelji, producenti, scenaristi, udruženja, regionalna i lokalna uprava, mala i srednja poduzeća

Partnerstvo: obvezatno

Trajanje projekata: višegodišnje

Iznosi financiranja: nekoliko stotina tisuća do više milijuna eura

Program za cjeloživotno učenje (eng. Life-long learning programme, LLP)

Ciljevi programa: Jačanje društvene kohezije, razvoj Europe kao naprednog društva znanja, stvaranje održivog gospodarskog razvoja s povećanjem broja kvalitetnih radnih mjesta, razmjena i suradnja između obrazovnih ustanova, individu-

alna mobilnost učenika, studenata i obrazovnih stručnjaka te usavršavanje u strukovnim područjima kao priprema za tržište rada. Proračun programa u financijskoj perspektivi 2007. – 2013. iznosi oko 7 milijarda eura.

Program je podijeljen na četiri sektorska podprograma i dva komplementarna programa:

Comenius za predškolski odgoj i školsko obrazovanje

Erasmus za visokoškolsko obrazovanje

Leonardo da Vinci za strukovno obrazovanje i osposobljavanje

Grundtvig za obrazovanje odraslih

Transverzalni program (eng. Transversal Programme) za suradnju i inovacije u području cjeloživotnog učenja unutar Europske unije, učenje stranih jezika, razvoj inovativnih informatičkih i komunikacijskih tehnologija, širenje i korištenje rezultata programa
Jean Monnet za institucije koje se bave europskim integracijama

Teme koje se financiraju: bilateralna i multilateralna partnerstva, mobilnost ljudi tijekom cjeloživotnog učenja u Europi, multilateralni projekti za poboljšanje nacionalnih obrazovnih sustava, opservacija i analiza politika i sustava u području cjeloživotnog učenja, operativne potpore za administrativne troškove organizacija aktivnih u području obrazovanja

Korisnici: učenici i studenti, nastavnici i profesori te administrativno osoblje u vrtićima, školama,

sveučilištima i drugim visokoškolskim institucijama, zaposlenici u poduzećima, zaposlenici u javnim i privatnim ustanovama na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini, a koji su uključeni u programe formalnog ili neformalnog obrazovanja, obrazovne institucije, poduzeća i udruge

Partnerstvo: obvezatno

Trajanje projekata: od **nekoliko tjedana** do **nekoliko godina**

Iznosi financiranja: od **nekoliko desetaka** do **nekoliko stotina tisuća eura**

Program Europa za građane (eng. Europe for Citizens)

Ciljevi programa: Razvijanje građanstva EU-a interakcijom i sudjelovanjem u stvaranju demokratske i kulturno raznolike Europe, jačanje osjećaja europskog identiteta i vrijednosti, jačanje osjećaja pripadnosti EU-u te jačanje tolerancije i uzajamnog razumijevanja i interkulturalnog dijaloga europskih građana. Proračun programa u financijskoj perspektivi 2007. – 2013. iznosi 215 milijuna eura.

Teme koje se financiraju:

1. Aktivni građani za Europu za uključivanje građana projektima okupljanja građana gradova i općina iz različitih zemalja;

2. Aktivno civilno društvo u Europi za organizacije civilnoga društva i organizacije koje se bave istraživanjem europskih javnih politika;

3. Zajedno za Europu za aktivnosti uključivanja građanstva na europskoj razini u svrhu jačanja vidljivosti djelovanja EU-a i približavanja Europe njezinim

građanima;

4. Aktivno europsko sjećanje za odavanje počasti žrtvama nacizma i staljinizma. U tom se okviru financiraju projekti bratimljenja gradova, projekti građana i potporne mjere, istraživanje europskih javnih politika, potpora organizacijama civilnog društva na europskoj razini, projekti organizacija civilnog društva, događaji visoke vidljivosti, studije, alati za širenje informacija, čuvanje glavnih lokacija i arhiva povezanih s deportacijama i komemoracija žrtava.

Korisnici: udruge, zaklade, jedinice lokalne i regionalne samouprave, obrazovne i istraživačke institucije i organizacije koje se bave istraživanjem europskih javnih politika te njihove krovne europske organizacije

Partnerstvo: obvezatno

Trajanje projekata: najčešće **nekoliko godina**

Iznosi financiranja: od **nekoliko desetaka** do **nekoliko stotina tisuća eura**

Program za zapošljavanje i socijalnu solidarnost (eng. Programme for Employment and Social Solidarity, PROGRESS)

Ciljevi programa: Pružanje financijske podrške provedbom ciljeva EU-a u zapošljavanju, socijalnim poslovima i jednakim mogućnostima ispunjavanjem sljedećih sastavnica: zapošljavanje, socijalna zaštita i inkluzija, radni uvjeti, različitost i borba protiv diskriminacije te rodna jednakost. Proračun programa u financijskoj perspektivi 2007. – 2013. iznosi 743,25 milijuna eura.

Teme koje se financiraju:

: održavanje seminara, podizanje svijesti, pružanje podrške ključnim dionicima, institucionalna surad-

nja i razmjena osoblja, pokretanje specijalističkih tijela i opservatorija na europskoj razini, širenje informacija, treninzi

Korisnici: lokalne i regionalne uprave, zavodi za zapošljavanje, organizacije civilnog društva, udruge poslodavaca, komore, sindikati, sveučilišta i istraživačke institucije

Partnerstvo: obvezatno

Trajanje projekata: najčešće **nekoliko godina**

Iznosi financiranja: od **50.000** do **500.000 eura**

Financijski instrument za civilnu zaštitu (eng. Civil Protection Financial Instrument)

Ciljevi programa: Olakšati suradnju u intervencijama civilne zaštite u slučajevima izvanrednih stanja koja mogu zahtijevati hitno reagiranje, a pokriva spremnost na katastrofu i njihovu prevenciju, vježbe osoblja uključenoga u civilnu zaštitu te aktivnosti u području Mehanizma Zajednice za civilnu zaštitu. Proračun programa u financijskoj perspektivi 2007. - 2013. iznosi 189,8 milijuna eura.

Teme koje se financiraju: vježbe, seminari, radionice, informiranje, obrazovanje i podizanje svijesti građana, razmjena stručnjaka i prijenos najboljih

praksi, studije, praćenje, procjene, mjere za sprječavanje ili smanjenje učinaka izvanrednih situacija, suradnja interventnih ekipa, razvoj modela i scenarija katastrofa

Korisnici: javne i istraživačke ustanove, tijela državne uprave, sveučilišta, udruge, mala i srednja poduzeća

Partnerstvo: najmanje dva partnera iz dviju različitih zemalja

Trajanje projekata: do 36 mjeseci

Iznosi financiranja: od 500.000 do 1.000.000 eura

Program Carine 2013. (eng. Customs 2013)

Ciljevi programa: Jačanje sigurnosti na granicama i unutar Europske unije, borba protiv prijevara, potpora financijskim interesima Europske unije, poboljšanje i koordinacija rada carinskih uprava zemalja članica Europske unije, jačanje konkurentnosti modernizacijom carine.

Teme koje se financiraju: razmjene iskustava radnim posjetima, radionicama, projektnim grupama,

praćenjem i seminarima, uspostava transeuropskog IT sustava te tečajevi e-učenja (eng. e-learning)

Korisnici: carinske uprave i tijela državne uprave

Partnerstvo: obvezatno

Trajanje projekata: ovisno o vrsti aktivnosti

Iznosi financiranja: posebno propisano za svaku vrstu aktivnosti

Drugi program aktivnosti Zajednice u području zdravstva 2008. - 2013. (eng. Second Programme of Community Action in the field of Health 2008-2013)

Ciljevi programa: Promoviranje zdravlja uz smanjenje zdravstvenih nejednakosti, poboljšanje zdravstvene sigurnosti te informiranje građana o zdravlju. Proračun programa za razdoblje 2008. - 2013. iznosi 321,500 milijarda eura.

Teme koje se financiraju: aktivnosti za sprječavanje bolesti, promicanje zdravog načina života i starenja, promicanje fizičkog i mentalnog zdravlja, razmjena znanja i najboljih praksi, širenje informacija o zdravlju, promicanje pravilne prehrane i tjelesne ak-

tivnosti, aktivnosti za suzbijanje zlouporabe droga te promicanje seksualnog zdravlja

Korisnici: tijela državne uprave, nevladine organizacije, istraživačke ustanove, mali i srednji poduzetnici

Partnerstvo: najmanje dva partnera iz dviju različitih zemalja

Trajanje projekata: ovisno o vrsti aktivnosti

Iznosi financiranja: između 300.000 i 1.000.000 eura

Program Fiscalis 2013

Ciljevi programa: Unaprjeđivanje administrativnih procedura i praksi poreznih uprava i poduzeća u Europskoj uniji, jačanje borbe protiv utaje poreza, razmjene informacija između nacionalnih poreznih uprava transeuropskim poreznim informacijskim sustavima. Globalni proračun programa za razdoblje 2008. - 2013. iznosi 156,9 milijuna eura.

Teme koje se financiraju: seminari, radionice, radne posjete, projektne grupe, edukacije, praćenje, aktivnosti usporedbe, nadzorni odbori, razvoj komunikacijskih sustava i sustava razmjene informacija, razvoj komunikacijskih sustava i sustava razmjene

informacija, poput Zajedničke komunikacijske mreže, Zajedničkog sučelja sustava, sustava za razmjenu podataka o PDV-u i sustava trošarina, uspostavljanje multilateralne kontrole povezane s oporezivanjem osoba koje podliježu plaćanju poreza, održavanje tečajeva e-učenja (eng. e-learning)

Korisnici: porezne uprave i tijela državne uprave

Partnerstvo: obvezatno

Trajanje projekata: ovisno o vrsti aktivnosti

Iznosi financiranja: posebno propisano za svaku vrstu aktivnosti

Mladi na djelu (eng. Youth in Action)

Ciljevi programa: Promicanje europske suradnje te aktivnog građanstva mladih, s naglaskom na europsko građanstvo mladih, razvijanje solidarnosti i tolerancije među mladima, jačanje društvene kohezije u EU-u, razvijanje kvalitetnih sustava pot-

pore aktivnostima mladih i mogućnostima organizacijama civilnog društva mladih, poticanje uzajamnog razumijevanja među mladima. Proračun programa u financijskoj perspektivi 2007. - 2013. iznosi 885 milijuna eura.

Program je podijeljen na pet akcija:

1. akcija: Mladi za Europu (eng. Youth for Europe)

2. akcija: Europska volonterska služba (eng. European Voluntary Service)

3. akcija: Mladi u svijetu (eng. Youth in the World)

4. akcija: Sustavi podrške mladima (eng. Youth Support Systems)

5. akcija: Potpora europskoj suradnji u području mladih (eng. Support for European cooperation in the youth field)

Teme koje se financiraju: razmjene mladih inicijative mladih i demokratski projekti koje osmišljavaju i provode mladi a uključuju europsko građanstvo, socijalnu inkluziju, aktivnu participaciju, budućnosti Europe i kulturne raznolikosti; razmjenu volontera na područjima koje uključuju mlade, kulturu, sport, civilnu zaštitu, umjetnosti, razvoj i zaštitu okoliša; razmjena mladih izvan EU-a i susjednih država te ostalih partnerskih zemalja u svijetu na području jačanja civilnog sektora, prava žena i manjina, regionalne su-

radnje, poticanje inovacija i kvalitete

Korisnici: tijela lokalne i regionalne uprave, nevladine organizacije mladih, profitne organizacije koje se bave organizacijom sportskih i kulturnih događaja za mlade

Partnerstvo: najmanje dva partnera iz dviju različitih zemalja

Trajanje projekata: ovisno o vrsti aktivnosti, najduže 24 mjeseca

Iznosi financiranja: ovisno o vrsti aktivnosti

organizacije

Partnerstvo: tri europska sveučilišta iz najmanje triju zemalja Europske unije, uključujući i zemlje kandidatkinje, te najmanje jedno sveučilište iz zemlje koja se nalazi na popisu utvrđenome natječajem

Trajanje projekata: do tri godine

Iznosi financiranja: do 10.000 eura

Cilj programa: pojačati međunarodnu suradnju, prijenos znanja te mobilnost nastavnog osoblja između sveučilišta u zemljama izvan Europske unije. Uz to program podupire priznavanje studije i kvalifikacija te stjecanje iskustava studiranjem izvan matične zemlje. Proračun programa u financijskoj perspektivi 2007. - 2013. iznosi 36,4 milijuna eura.

Korisnici: sveučilišta i istraživački centri te nevladine

6. MOGUĆNOSTI FINANCIRANJA NAKON PRISTUPANJA EU-U I U SLJEDEĆOJ FINANCIJSKOJ PERSPEKTIVI

Višegodišnji financijski okvir i budućnost kohezijske politike

Novi programi financiranja Europske unije izravno su povezani s novim proračunom Europske unije, odnosno s višegodišnjim financijskim okvirom (tzv. Multiannual Financial Framework) EU-a za razdoblje 2014. - 2020. godine, koji se kolokvijalno naziva novom financijskom perspektivom.

Novi programi financiranja Europske unije izravno su povezani s novim proračunom Europske unije, odnosno s višegodišnjim financijskim okvirom (tzv. Multiannual Financial Framework) EU-a za razdoblje 2014. - 2020. godine, koji se kolokvijalno naziva novom financijskom perspektivom.

U novom programu financiranja sredstva će biti alocirana na sljedeći način:

- 33% (336 milijarda eura) sredstava za kohezijsku politiku
- 4% (40 milijarda eura) za Sredstvo za povezivanje Europe (eng. Connecting Europe Facility)
- 63% (649 milijarda eura) za poljoprivredu, istraživanje i vanjsku pomoć.

Europska komisija usvojila je prijedlog kohezijske politike za razdoblje 2014. - 2020. godine u listopadu 2011. godine. Tijekom tekuće i sljedeće godine o tom zakonodavnom prijedlogu raspravljat će i druge dvije ključne institucije Europske unije - Europska komisija i Parlament, kako bi nova pravna regulativa za kohezijsku politiku, unutar višegodišnjeg financijskog okvira, mogla stupiti na snagu s početkom 2014. godine.

Novi proračun Europske unije odredit će i budućnost kohezijske politike u idućem sedmogodišnjem razdoblju, odnosno način dodjeljivanja sredstva iz Kohezijskog fonda i Strukturnih fondova Europske unije, koji će biti dostupni Hrvatskoj od samog početka 2014. godine jer se ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju predviđa 1. srpnja 2013. godine.

Europska unija u novom proračunskom razdoblju

želi izmijenjenom kohezijskom politikom ostvariti ciljeve Strategije Europa 2020. Ta strategija prihvaćena je 2010. godine, a njome Unija do 2020. godine želi postići tri prioriteta: održivi razvoj, pametan rast i rast uključivosti ostvarenjem sljedećih ključnih ciljeva:

1. smanjenje emisije stakleničkih plinova za minimalno 20% u odnosu na 1990. godinu, povećanje udjela obnovljivih izvora energije i povećanje energetske učinkovitosti za 20%

2. ulaganje u istraživanje i razvoj u visini 3% BDP-a

3. povećanje zaposlenosti stanovništva između 20. i 64. godine do razine od najmanje 75%

4. smanjenje broja siromašnih osoba za najmanje 20 milijuna

5. povećanje visokoobrazovane populacije između 30. i 34. godine na 40%, smanjenje ranog napuštanja školovanja na 10%.

Prioritete Strategije Europa 2020. Unija želi ostvariti s pomoću sedam inicijativa:

- Unija Inovacija
- Mladi u pokretu
- Digitalni plan za Europu
- Europska koja učinkovito iskorištava resurse
- Industrijski plan za zeleni rast
- Plan za stjecanje novih vještina i stvaranje novih radnih mjesta
- Europska platforma protiv siromaštva

Predloženi proračun kohezijske politike za razdoblje 2014. - 2020. godine iznosi 376 milijarda eura, uključujući financiranje projekata na području prekogranične energije, transporta i informacijske tehnologije, što se ostvaruje radom na instrumentu nazvanom Sredstvo za povezivanje Europe za koje je predviđeno 40 milijarda eura.

Erasmus Mundus

Cilj programa: pojačati međunarodnu suradnju, prijenos znanja te mobilnost nastavnog osoblja između sveučilišta u zemljama izvan Europske unije. Uz to program podupire priznavanje studije i kvalifikacija te stjecanje iskustava studiranjem izvan matične zemlje. Proračun programa u financijskoj perspektivi 2007. - 2013. iznosi 36,4 milijuna eura.

Korisnici: sveučilišta i istraživački centri te nevladine

Sredstva kohezijske politike prema prijedlogu Europske komisije bit će alocirana prema sljedećoj strukturi:

VRSTA ULAGANJA	IZNOS (u milijardama eura)
KOHEZIJSKI FOND	68,7
SLABIJE RAZVIJENE REGIJE	162,6
REGIJE U TRANZICIJI	38,9
VIŠE RAZVIJENE REGIJE	53,1
EUROPSKA TERITORIJALAN SURADNJA	11,7
RIJETKO NASELJENA PODRUČJA	0,9
UKUPNO	336,0

Na temelju nove kohezijske politike ustanovit će se pravila za Europski socijalni fond (ESF), Europski fond za regionalni razvoj (ERDF), Kohezijski fond (KF), Europski fond za ribarstvo (EFR) te Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR).

Nova pravila kohezijske politike trebala bi, u odnosu na prethodno proračunsko razdoblje, zajedničkim pravilima donijeti pojednostavljenje, veću teritorijalnu koheziju te politiku usmjerenu prema investicijama.

Struktura fondova i programa Europske unije ostat će nepromijenjena u odnosu na prethodno proračunsko razdoblje te će uključivati:

- 1. NEIZRAVNE POTICAJE**
- 2. IZRAVNE POTICAJE**
- 3. OSTALE FONDOVE I INSTRUMENTE**
- 4. DODATNE IZVORE**

U pogledu financijskog upravljanja nova pravila donijet će novi sustav godišnjih izvješća, godišnju deklaraciju o upravljanju te godišnje provjere računa od Europske komisije.

Upravljanje i sustav kontrole donijet će veću odgovornost država članica, nacionalna tijela nadležna za upravljanje programima EU-a moći će dobiti i ovlasti certificiranja, a Komisija će provjeravati njihovu akreditaciju.

U nastavku teksta donosimo kratak opis poticaja i pripadajućih im programa.

1. NEIZRAVNI POTICAJI

Neizravni poticaji čine najveći dio proračuna Europske unije, odnosno gotovo 76%, a najveći dio neizravnog financiranja usmjeren je na regionalne i poljoprivredne potpore. Prema načinu upravljanja decentralizirani su, namijenjeni su isključivo zemljama članicama. Stoga neizravni poticaji za Hrvatsku dobivanju posebno značenje nakon 1.

srpnja 2013. kada bi Hrvatska trebala postati članicom EU-a. U slučaju neizravnih poticaja, natječaj se održavaju na nacionalnoj razini i svi zainteresirani prijavitelji projekata trebaju kontaktirati nacionalna tijela zadužena za provedbu programa kako bi dobili informacije o procedurama prijave i prioritetima.

INDIREKTNI POTICAJI	POVEZNICE NA MREŽNE STRANICE
Strukturni fondovi i Kohezijski fond	Europski socijalni fond (eng. European Social Fund) http://ec.europa.eu/esf/
	Europski fond za regionalni razvoj (eng. European Regional Development Fund) http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.cfm
	Kohezijski fond (eng. Cohesion Fund) http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/cohesion/index_en.cfm
Fondovi za poljoprivredu, ruralni razvoj i ribarstvo	Europski fond za garancije u poljoprivredi (eng. European Agricultural Guarantee Fund - EAGF) http://ec.europa.eu/agriculture/index_en.htm http://ec.europa.eu/agriculture/grants/index_en.htm
	Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (eng. European Agricultural Fund for Rural Development - EAFRD) http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/index_en.htm
	Europski fond za ribarstvo (eng. European Fisheries Fund - EFF) http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/eff/index_en.htm
Pomoć trećim zemljama	Instrument pretpristupne pomoći (eng. Instrument for Pre-Accession - IPA) http://ec.europa.eu/enlargement/instruments/overview/index_en.htm
	Instrument za razvojnu suradnju (eng. Development Cooperation Instrument - DCI) http://ec.europa.eu/europeaid/how/finance/dci_en.htm
	Europski instrument za susjedstvo i partnerstvo (eng. European Neighbourhood Partnership Instrument - ENPI) http://ec.europa.eu/europeaid/how/finance/enpi_en.htm

Pomoć trećim zemljama

Tehnička pomoć i razmjena informacija
(eng. Technical Assistance and Information Exchange - TAIEX)
http://ec.europa.eu/enlargement/taie/what-is-taie/index_en.htm

TWINNING
http://ec.europa.eu/europeaid/where/neighbourhood/overview/twinning_en.htm

Instrument za makrofinancijsku pomoć
(eng. Instrument for Macro-Financial Assistance - MFA)
http://ec.europa.eu/economy_finance/eu_borrower/macro-financial_assistance/index_en.htm

Europski instrument za demokraciju i ljudska prava
(eng. European Instrument for Promoting Democracy & Human Rights - EIDHR)
http://ec.europa.eu/europeaid/how/finance/eidhr_en.htm

Instrument za stabilnost (eng. Instrument for Stability - IfS)
http://ec.europa.eu/europeaid/how/finance/ifs_en.htm

Instrument za suradnju u području nuklearne sigurnosti
(eng. Nuclear Safety Co-operation Instrument - NSCI)
http://ec.europa.eu/europeaid/how/finance/nsi_en.htm

Humanitarna pomoć (eng. Humanitarian Aid)
<http://ec.europa.eu/echo/>

Instrument za suradnju s industrijaliziranim zemljama
(eng. Instrument for Cooperation with Industrialised Countries - ICI)
http://europa.eu/legislation_summaries/external_relations/relations_with_third_countries/industrialised_countries/r14107_en.htm

» Strukturni fondovi i Kohezijski fond

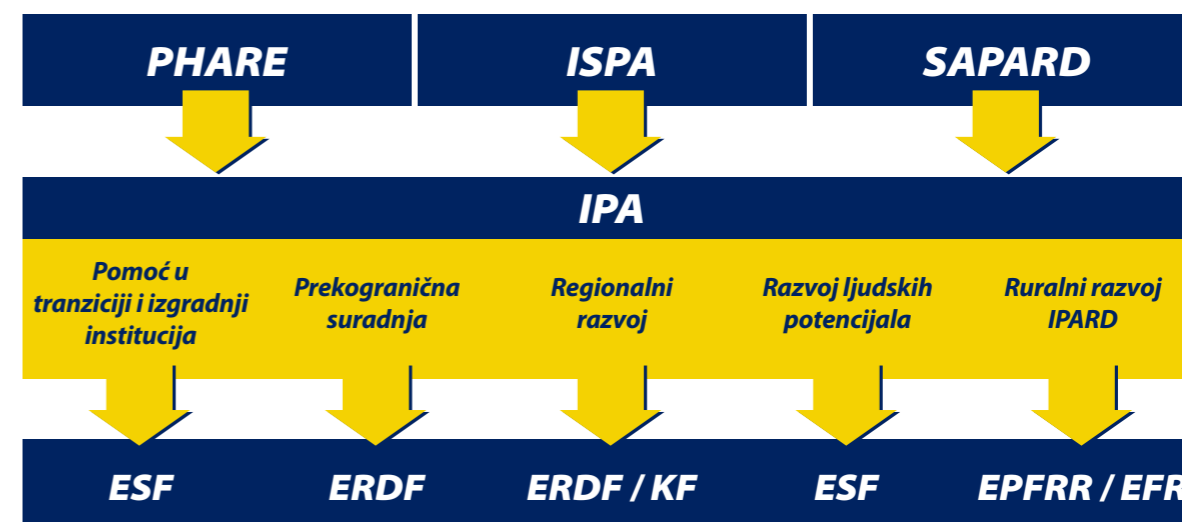
Hrvatska će od 1. srpnja 2013. godine imati pravo korištenja strukturnih fondova koji će predstavljati sadržajni i metodološki nastavak na program IPA, čija ćemo sredstva prestati koristiti nakon pristupanja.

Rokovi za ugovaranje projekata iz aktualnog prepristupnog fonda IPA-e u Hrvatskoj traju do 30. lipnja 2013., a njihovo provođenje je vezano za trajanje poje-

dinačnog projekta. Moguće je očekivati da će Europska komisija isplaćivati projekte još tri godine nakon ulaska u Uniju.

Drugim riječima, hrvatski će korisnici nakon pristupanja imati na raspolaganju one programe i instrumente financiranja koje imaju i druge države članice te znatno veće iznose na raspolaganju.

Prikaz odnosa između prepristupnih fondova i instrumenata kohezijske politike

Europska komisija je 2007. godine uspostavila novi instrument prepristupne pomoći IPA kako bi zemljama korisnicama tijekom pridruživanja omogućila efikasno pružanje prepristupne pomoći u jedinstvenom okviru. IPA je tako zamijenila prethodne EU programe namijenjene pripremi zemalja kandidatkinja za pristupanje: CARDS, PHARE, ISPA i SAPARD iz tzv. prve generacije decentraliziranih prepristupnih programa.

Ulaskom u Uniju IPA-u zamjenjuju instrumenti kohezijske politike.

Programi i prioriteti financiranja utemeljeni su na kohezijskoj politici Europske unije (više o tome na str. 32) kako bi se postigli ciljevi strategije Europa 2020 u kojoj je predviđeno da do 2020. godine:

- 20% energije dolazi iz obnovljivih izvora
- energetska učinkovitost bude povećana za 20%
- 3% europskog BDP-a bude uloženo u znanost i inovacije
- stopa zaposlenosti osoba u dobi između 24. i 64. godine bude 75%.

Ovdje donosimo kratak pregled smjernica koje je Europska unija izglasala kao doprinos postizanju prethodno navedenih ciljeva:

- programi moraju davati konkretan doprinos zapošljavanju i razvoju
- stvorit će se zajednički sustav pravila za programe socijalnog razvoja, razvoja ruralnih i obalnih područja te za pograničnu suradnju i ribarstvu u slabije razvijenim regijama
- 80 milijarda eura uložit će se u područje znanosti i inovacija, 88 milijarda u zapošljavanje, 386 milijarda eura u poljoprivredu i ruralni razvoj te 376 milijarda eura za ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju
- smanjit će se administrativne prepreke za korisnike EU fondova
- najviše sredstava bit će usmjereno državama čiji je BDP niži od 75 % europskog prosjeka.

Za razumijevanje modaliteta financiranja iz strukturnih fondova važno je poznavati ciljeve koji se njima žele postići, a to su konvergencija, regionalna konkurentnost i zapošljavanje te europska međunarodna suradnja.

Europska unija namjerava financirati projekte kojima je cilj prevladavanje socijalnih i gospodarskih razlika te razvoj slabije razvijenih članica kako bi bile konkurentnije na zajedničkom tržištu.

Cilj konvergencije jest potaknuti gospodarski razvoj i zaposlenost najmanje razvijenih država članica EU-a i njihovih regija različitim ulaganjima u svim sektorima. Ostvarivanje konvergenci-

je financira se sredstvima Europskog socijalnog fonda, Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda. Najzastupljeniji je cilj s oko 80% sredstava koja su na raspolaganju iz tih fondova.

Regionalna konkurentnost i zapošljavanje postiže se brojnim ekonomskim i socijalnim promjenama, poticanjem inovacija i poduzetništva, ulaganjem u zaštitu okoliša i razvoj tržišta rada u regijama koje nisu obuhvaćene ostvarenjem cilja konvergencije, dok europska međunarodna suradnja označava jačanje suradnje na prekograničnoj, transnacionalnoj i međuregionalnoj razini na temelju brojnih lokalnih i regionalnih inicijativa.

Prednosti prelaska na strukturne fondove jesu:

- veći iznosi financiranja koji će višestruko premašiti dosad alocirane iznose
- više ulaganja u infrastrukturne projekte
- pojednostavljen način prijave projekata
- natječajna dokumentacija na hrvatskom jeziku
- financirat će se samo projekti koji imaju vrijednost za zajednicu
- mogućnost povoljnog kreditiranja korisnika

Prioriteti hrvatske strukturne politike, koji će služiti kao temelj za korištenje strukturnih fondova, sadržani su u Nacionalnom strateškom referentnom okviru, koji je trenutačno u fazi usvajanja. Riječ je o dokumentu koji sadrži sve teme, prioritete i planove financiranja projekata iz strukturnih fondova, pa je njegovo usvajanje

preduvjet za njihovo korištenje. Posebno je važno da projekti budu pripremljeni na vrijeme kako bi odmah započeli s provedbom. To znači da prijavitelji moraju imati spremne opise projekata, ciljeve, potrebne dozvole i studije, kao i financijska sredstva za njihovu provedbu.

» Financijska sredstva koja će biti na raspolaganju

U više je navrata rečeno da će hrvatski korisnici nakon ulaska u Europsku uniju imati na raspolaganju znatno veću financijsku alokaciju od dosadašnje. Stoga je potrebno barem okvirno navesti o kolikim se iznosima radi.

Zasad sa sigurnošću možemo izračunati da ćemo u drugoj polovici 2013. godine na raspolaganju imati iznos od 449,4 milijuna eura iz Strukturnih fondova i Kohezijskog fonda. Za upotrebu tih sredstava Hrvatska se počela pripremati korištenjem pretpripravnih fondova, a već se i sada pripremaju projekti. Sredstva Europskog fonda za ribarstvo alocirana su u iznosu od 8,7 mil. eura.

Hrvatskoj će također biti dostupan i tzv. šengenski

instrument namijenjen financiranju mjera za vanjsku granicu EU-a, odnosno za pripremu provedbe šengenske pravne stečevine (40 milijuna eura). U okviru "prijelaznog instrumenta", koji je namijenjen jačanju administrativnih i pravosudnih sposobnosti, Hrvatska će dobiti 29 milijuna eura, a iz "instrumenta za jačanje novčanog toka" predviđeno je 75 milijuna eura. Time dolazimo do ukupnog iznosa odobrenih sredstava Europske unije za Hrvatsku u 2013. godini od 687,5 milijuna eura.

Uplate u proračun Europske unije u drugoj polovici 2013. godine istodobno su procijenjene u iznosu od 267,7 milijuna eura, što je trostruko manje od navedenog iznosa koji Hrvatska ima na raspolaganju u 2013., što čini Hrvatsku neto primateljicom EU sredstava. Referenca prema kojoj je moguće izračunati alokaciju

za 2014. i 2015. navedena je u Pristupnom ugovoru, ali pod uvjetom da pravila Europske komisije ne budu mijenjana na način koji će derogirati odredbe Ugovora. Sukladno Ugovoru u 2014. imamo na raspolaganju najmanje 2,33 puta više od ukupne alokacije koju smo imali na raspolaganju 2013., a u 2015. tri puta više.

U brojkama to znači oko 1,05 milijarda eura za 2014. i 1,35 milijarda eura za 2015. godinu. Međutim, na izračun se primjenjuje još nekoliko pravila.

Maksimalna alokacija na koju Hrvatska ima pravo zasad iznosi 3,524 % od godišnjeg BDP-a, no Europska komisija predlaže da se taj postotak ujednači za sve

države članice i da iznosi 2,5 %.

Uz sve navedeno, postoje dodatna pravila i odredbe Pristupnog ugovora koje navode da ćemo u 2013. dobiti okvirno 30% od naše ukupne alokacije, u 2014. okvirno 70% s time da se uvažava i pravilo o 2,33 puta većem iznosu nego u 2013., 2015. 90% i uvažavanje pravila o trostruko većem iznosu nego 2013. i, konačno, 2016. godine 100% ukupne alokacije za Hrvatsku.

Točni će iznosi biti poznati kada nastupi sljedeća financijska perspektiva za razdoblje 2014. -2020. jer će tek tada biti poznati rezultati političkih odluka na razini Europske unije koje utječu na iznos alokacija.

FINANCIJSKI PAKET ZA PRISTUPANJE REPUBLIKE HRVATSKE EU (PREMA DATUMU PRISTUPANJA 1. SRPNJA 2013.)	ODOBRENA SREDSTVA HRVATSKOJ ZA RAZDOBLJE 1. SRPNJA - 31. PROSINCA 2013. (U MILIJUNIMA EURA, U TEKUĆIM CIJENAMA)
SUDJELOVANJE U INICIJATIVAMA I PROGRAMIMA EU-a	47,4
STRUKTURNI FONDOVI I KOHEZIJSKI FOND	449,4
<i>Kohezijski fond</i>	149,8
<i>Strukturni fondovi</i>	299,6
POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ	20,4
<i>Tržišne mjere</i>	9
<i>Potpora sektoru vina</i>	3,159
<i>Izravna plaćanja poljoprivrednicima 4</i>	93,25
<i>Tzv. minska omotnica</i>	2,4
<i>Potpora ruralnom razvoju (IPARD)</i>	13,85
<i>Europski fond za ribarstvo</i>	8,7
<i>Ostale mjere, inicijative i programi EU-a u ovom području</i>	2,7
GRAĐANSTVO, SLOBODA, SIGURNOST I PRAVDA	73,3
<i>Schengenski instrument</i>	40
<i>Prijelazni instrument</i>	29
<i>Ostale mjere, inicijative i programi EU-a u ovom području</i>	4,3
ADMINISTRACIJA	22
INSTRUMENT ZA JAČANJE NOVČANOG TOKA	75
UKUPNO	687,5
UKUPNO (uključujući izdatke u kurzivu)	800,16
PROCJENA UPLATA REPUBLIKE HRVATSKE U PRORAČUN EU-a	267,7

EUROPSKI SOCIJALNI FOND (eng. European Social Fund, ESF)

Glavni financijski instrument Europske unije za ostvarivanje strateških ciljeva politike zapošljavanja. Na temelju financijske pomoći osigurava podršku europskim regijama koje su pogođene visokom stopom nezaposlenosti. Proračun ESF-a u trenutnom proračunskom razdoblju (2007. - 2013. godine) iznosi 75 milijarda eura, a za 2013. godinu predviđeno je 10 milijarda i 612 milijuna eura.

Iz toga je fonda moguće financirati sljedeće teme:

- ulaganje u ljudske resurse, unaprjeđivanje vještina radne snage cjeloživotnim učenjem, inovacije i poduzetništvo, ICT (informatičko društvo) i usavršavanje vještina upravljanja, profesionalno usmjeravanje, obuka predavača u različitim stručnim područjima i sl.
- prilagodba gospodarskim promjenama: produktivnija organizacija rada, ciljanje znanja i vještina, zapošljavanje i obuka
- poboljšanje pristupa tržištu rada modernizacijom i jačanjem institucija, aktivnim mjerama zapošljavanja (npr. samozapošljavanje), uključenjem žena i imigranata
- socijalna uključenost koja se odnosi na osjetljive skupine, njihovo zapošljavanje, relevantnu pomoć i usluge te borba protiv svakog vida diskriminacije
- podržati rad službi za zapošljavanje i njihovo umrežavanje s istraživačkim centrima, provoditi studije o potrebama za određenim profilom radne snage
- partnerstvom do reformi (dijalog i suradnja u procesu stvaranja javnih politika (eng. policy-making process)).

EUROPSKI FOND ZA REGIONALNI RAZVOJ (eng. European Regional Development Fund, ERDF)

Pomaže u smanjivanju razlika u razvoju pojedinih zemljopisnih područja ili između određenih socijalnih grupa. Proračun ERDF-ova fonda u trenutnom proračunskom razdoblju iznosi 202 milijarde eura, a za 2013. godinu predviđeno je 28 milijarda i 331 milijun eura.

Iz toga je fonda moguće financirati sljedeće teme:

- infrastrukturni projekti ključni za gospodarski razvoj određenog područja, naročito oni koji su povezani sa stvaranjem ili održavanjem transeuropske prometne mreže ili očuvanjem okoliša, zatim ulaganja u sektor obrazovanja i zdravstvene skrbi te lokalne razvojne inicijative, posebice one koje su usmjerene na razvoj novih ili podršku postojećim malim i srednjim poduzećima
- ulaganja u proizvodnju: potpore ulaganjima (ponajviše za mala i srednja poduzeća) s ciljem povećanja ili modernizacije proizvodnje
- jačanje gospodarskih potencijala: jačanje turističke ponude, atraktivnosti područja za ulaganje, informacijsko društvo (pristup internetu, usluge na mreži, mala i srednja poduzeća), konkurentnost (istraživanje i razvoj, klasteri i suradnja, poduzetništvo i inovacije za mala i srednja poduzeća).

KOHEZIJSKI FOND (eng. Cohesion Fund, CF)

Podupire projekte kojima se unaprjeđuje okoliš i prometna infrastruktura koja čini sastavni dio transeuropske prometne mreže.

Proračun Kohezijskog fonda u trenutnom proračunskom razdoblju iznosi 61,6 milijarda eura, a za 2013. godinu predviđeno je 8 milijarda i 828 milijuna eura.

Specifičan je jer pravo na sufinanciranje imaju države članice čiji je bruto domaći proizvod ispod 90% prosjeka Europske zajednice i koje primjenjuju nacionalni program konvergencije prema gospodarskoj i monetarnoj uniji. Kohezijski fond dostupan je Grčkoj, Portugalu i Španjolskoj, a nakon proširenja u svibnju 2004. godine i novim državama članicama Unije.

Iz toga je fonda moguće financirati sljedeće teme:

- transeuropske transportne mreže (eng. Trans-European Transport Networks)
- transportnu infrastrukturu (izvan TEN-T mreža) koja doprinosi okolišno održivom urbanom i javnom prometu, interoperabilnosti transportnih mreža diljem EU-a i potiče intermodalne prometne sustave (nasuprot isključivo cestovnom prometu)
- okolišnu infrastrukturu s ciljem preuzimanja EU standarda zaštite okoliša
- učinkovito korištenje energije i korištenje obnovljivih izvora energije

S obzirom na to da Hrvatska po svojoj razvijenosti ne prelazi zadanih 90% europskog prosjeka, imat ćemo pravo na upotrebu sredstava iz tog fonda, koji sadrži gotovo 80% svih sredstava koja su na raspolaganju državama članicama.

EUROPSKI FOND ZA RIBARSTVO (eng. European Fishery Fund, EFR)

Podupire Zajedničku ribarsku politiku EU-a i osigurava održivo ribarstvo i industriju akvakulture. Moguće je financirati različite aktivnosti kao što su istraživanja tržišta, modernizacija flote i smanjenje ribarskih kapaciteta.

Iz toga je fonda moguće financirati sljedeće teme:

- Prilagodba ribarske flote EU-a financijskom pomoći koja je dostupna ribarima i vlasnicima ribarskih brodova koji su pogođeni mjerama za borbu protiv prekomjernog izlova ribe, za zaštitu javnog zdravlja ili onima kojima treba pomoć kako bi privremeno ili trajno prestali s ribolovom, prekvalificirali se ili otišli u prijevremenu mirovinu. Dodjeljuju se i sredstva za modernizaciju ribarskih brodova, kao na primjer za smanjenje količine broskog otpada, poboljšanje pogona i smanjenje pritiska na okoliš, ali pod uvjetom da se ne povećavaju kapaciteti ulova.
- Zaštita akvakulture, ribarenje u slatkim vodama, preradu i plasman na tržište - EFF promiče upotrebu metoda kojima se smanjuju negativne posljedice ribarstva na okoliš te poboljšava ljudsko zdravlje i zdravlje životinja, kao i sigurnost i kvaliteta proizvoda. Sredstva se mogu odobriti za projekte koji će poboljšavati kvalitetu ribarskih proizvoda te njihov plasman na tržištu.

- Zajedničko djelovanje usmjereno prema održivom razvoju ili zaštiti prirodnih resursa, poboljšanju usluga koje pružaju ribarske luke, jačanju tržišta ribljih proizvoda i razvoju partnerstva između znanstvenika i izvođača u ribarskom sektoru.
- Održiv razvoj obalnih ribarskih područja
- Jačanje gospodarstva u područjima u kojima je zabilježen pad ribarskih aktivnosti

EUROPSKI POLJOPRIVREDNI FOND ZA RURALNI RAZVOJ (eng. European Agricultural Fund for Rural Development, EAFRD)

Program koji je tematski vrlo sličan petoj komponenti programa IPA (IPARD-u) sadrži tri prioriteta cilja:

- jačanje konkurentnosti sektora poljoprivrede i šumarstva
- poboljšanje okoliša i krajolika
- poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima i postizanje raznolikosti ruralnoga gospodarstva.

U okviru svakog od tih prioriteta ciljeva financiraju se određene grupacije projekata i aktivnosti, a države članice mogu izabrati mjere i projekte koji najbolje odgovaraju potrebama njihovih ruralnih područja.

Prva grupacija - Konkurentnost:

- otvaranje novih trgovina za poljoprivredne i šumarske proizvode
- poboljšanje ekološke učinkovitosti na farmama i u šumarstvu
- modernizacija poljoprivrednih gospodarstava
- povećanje gospodarske vrijednosti šuma
- prerada i tržišni plasman poljoprivrednih i šumarskih proizvoda
- prilagodba standardima EU-a
- poboljšanje i razvoj infrastrukture
- razvoj poslovnih vještina, pružanje savjetodavnih usluga i organizacija strukovnog usavršavanja u ruralnim područjima
- potpora novim, mladim poljoprivrednicama, prijevremeni odlazak poljoprivrednika u mirovinu.

Druga grupacija - Zaštita okoliša i upravljanje zemljištem:

- biološka raznolikost
- očuvanje i razvoj ekoloških poljoprivrednih i šumarskih sustava i tradicionalnih poljoprivrednih krajolika
- očuvanje voda
- mjere usmjerene na smanjenje klimatskih promjena.

Treća grupacija - Gospodarska raznolikost i kvaliteta života:

- raznolikost ruralnoga gospodarstva, pokretanje i razvoj seoskog i ekološkog turizma te poslova koji su s njima u vezi, oživljavanje i komercijalizacija lokalnih obrta te ponuda novih usluga koje se temelje na postojećim izvorima
- kvaliteta života u ruralnim područjima, edukacije i stjecanje vještina, informiranje te poduzetništvo

Pristup LEADER

Te tri grupacije dopunjene su horizontalnom potporom metodom pod nazivom pristup LEADER. Tim se pristupom ruralno stanovništvo i lokalni čimbenici, uključujući i lokalnu upravu, nastoje mobilizirati u svrhu razmatranja potencijala svojega kraja, što na kraju treba popratiti izradom i primjenom razvojne strategije.

Pristup LEADER odnosi se na lokalne razvojne strategije koje obuhvaćaju integrirajuće i višesektorske aktivnosti koje se razrađuju i primjenjuju po pristupu "odozdo prema gore". Također važno je osnivanje lokalnih akcijskih grupa (LAG-ova) koje će voditi cjelokupan proces, koji uključuje inovacije, suradnju i umrežavanje.

Sredstva pomoći može koristiti širok krug subjekata kao što su ruralni čimbenici, poljoprivredne organizacije, udruge i sindikati, udruge za zaštitu okoliša,

organizacije koje pružaju usluge u kulturi zajednice, uključujući medije, udruge žena, poljoprivrednici, šumari i mladi.

Iako je metodologija korištenja strukturnih fondova različita i ovisi o volji svake pojedine članice, važno je naglasiti da su gotovo sve države u početku imale problem s povlačenjem sredstava.

Budući da se korištenje strukturnih fondova jako oslanja na postojeće javne politike koje su same po sebi rezultat političkih odluka, posljedično su nastajali problemi prilikom upravljanja i iskorištavanja fondova. Razlog tomu je činjenica da je trebalo dosta vremena da se donesu potrebne političke odluke i uspostavi kvalitetan odnos između politike i operativnih struktura koji je jedan od odlučujućih čimbenika za uspjeh tog procesa.

Ovdje donosimo primjere projekata koji su se financirali iz strukturnih fondova:

Izgradnja autoceste u Sloveniji

Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji - DARS provodi projekt izgradnje dijela autoceste koji bi trebao povezati hrvatsku granicu u Macelju s Mariborom.

Cilj je projekta izgraditi oko 20 kilometara autoceste od mjesta Slivnice do Draženaca i tako doprinijeti ostvarenju velikog europskog cilja, a to je izgradnja dijela TEN-T koridora (eng. Trans European Transport Network) koji će povezati Uniju iz različitih pravaca.

Osim navedenih 20 kilometara autoceste koja će imati po dva prometna traka u svakom smjeru, u sklopu projekta izgradit će se 23 nadvoznjaka, vijadukt, pet podvoznjaka i jedna benzinska crpka s od-

morištem kojim će se moći pristupiti iz oba smjera.

Očekuje se da će projekt doprinijeti smanjenju zagušenja, koje se redovito stvaralo na ovom djelu ceste zbog suženja, povećati razinu sigurnosti prometa i doprinijeti kvalitetnijem prometnom povezivanju prvenstveno Austrije i Hrvatske (Graz - Zagreb), a onda i Zapadne i Istočne Europe. Ujedno će predstavljati još jedan pomak k povezivanju Zapadne Europe s Grčkom.

Ukupna vrijednost projekta nešto je veća od 150 milijuna eura, pri čemu više od polovice, točnije 88 milijuna eura financira Europska unija iz Kohezijskog fonda, a njegov se završetak očekuje 2013. godine.

Pokretanje poduzetničkog inkubatora u Mađarskoj

Maleni gradić Mátészalka u Mađarskoj pretvoren je u centar za razvoj poduzetništva. Sredstvima iz EU fondova izgrađen je centar za usavršavanje i poslovni inkubator.

Mátészalka se nalazi na istoku Mađarske koji je gospodarski i socijalno najnerazvijeniji dio Mađarske, a otvaranjem poduzetničkog inkubatora to je područje dobilo centar u kojemu se poduzetnici iz Mađarske i Rumunjske mogu usavršavati, umrežavati, dobivati konzultantske usluge te iznajmljivati poslovne prostore

po povoljnijim cijenama.

Poduzetnički inkubator prostire se na gotovo 2000, a uključuje prostor za industrijsku proizvodnju, urede, prostrije za konzultacije i druženja. Oprema za konferencije, sastanke i usavršavanje dostupna je po pristupačnim cijenama, a također se mogu dobiti i poslovni savjeti.

Poduzetnički inkubator u Mađarskoj financiran je sredstvima Europskog fonda za regionalni razvoj tijekom 2006. i 2007. godine, a iznosio je gotovo milijun eura.

Smanjivanje otpadnog olova u Slovačkoj

Kako bi se smanjilo otpadno olovo, u sklopu tog projekta nabavljena je oprema za desumporizaciju te je izrađeno moderno postrojenje u zapadnoj Slovačkoj kako bi se poboljšao proces reciklaže baterija.

Takvi projekti trebaju doprinijeti da Europska unija postane održiva i "pametna" ekonomija do 2020. godine, kako je predviđeno strategijom za rast EU 2020.

Budući da se Europska unija suočava s izazovima poput sve starija populacija, nedostatak kvalificirane radne snage, potreba za većom inovativnošću potrebo je osigurati ravnotežu između rasta i očuvanja okoliša, odnosno osigurati čiste izvore energije, a projekti poput ovog idu u tom smjeru.

Taj je projekt dao doprinos stvaranju novih radnih mjesta, višoj razini obrazovanja, razvoju obnovljive energije, povećanju produktivnosti te pružanju boljih mogućnosti građanima.

Tvrtka koja je sudjelovala u provedbi ovog projekta ima veliko iskustvo i značajne tehničke i profesionalne kapacitete za zbrinjavanje sve veće količine otpada te istovremeno nastoji smanjiti negativne učinke otpadnog olova na okoliš.

Projekt vrijedan 5,102,900 eura ostvaren je u 2011. godini, a sufinanciran je sredstvima Kohezijskog fonda u iznosu od 2,602,500 eura.

Zapošljavanje dugotrajno nezaposlenih i imigranata u Austriji

U austrijskom gradu Grazu šest organizacija koje promiču zapošljavanje udružilo je snage kako bi ponudile bolje mogućnosti za dugotrajno nezaposlene, tražitelje azila i imigrante.

Projekt "Graz-jobs" usredotočio se na osobe koje su tijekom duljeg razdoblja bile bez posla, a koje su se htjele vratiti na tržište rada.

Sudionici su slijedili proceduru u tri koraka počevši od treninga u osam različitih područja određenih za 20 različitih mogućnosti, npr. popravlanje bicikla i električnih

nih aparata, stolarija i reciklaža.

U sljedećem koraku sudionici su dobili položaje u tvrtkama u kojima mogu procijeniti jesu li spremni i zadovoljni poslovima koje su izabrali. Posljednji korak bio je zaposlenje na 12 mjeseci tijekom kojih su sudionici mogli prevladati povratak u radno okruženje i pokazati svoje nove vještine.

Ovaj projekt, koji je proveden tijekom 2010. i 2011. godine, bio je vrijedan milijun eura, a zahvaljujući Europskom socijalnom fondu osigurano je njegovo financiranje u iznosu od više od 460,000 eura.

Zaobilaznica za prometom opterećen grad Żyrardów u Poljskoj

Nova zaobilaznica u duljini od 15 kilometara za poljski grad Żyrardów, koji je udaljen pedesetak kilometara od glavnog grada Varšave, uvelike je povećala kvalitetu života njegovih građana.

Realizacija projekta trajala je godinu i pol dana, a prije zaobilaznice grad Żyrardów bio je zagušen prometom, naročito teretnih vozila. Nova zaobilaznica riješila je taj problem preseljenjem prometa na novu javnu cestu zapadno od grada.

Nova zaobilaznica dizajnirana je tako da koristi vozačima iz susjednih područja, kao i osobnim vozilima i

kamionima koji su prije prolazili kroz grad.

U sklopu projekta izgrađena je zaobilaznica na novom pravcu, uključujući i izgradnju pristupnih puteva i raskrižja na postojeće ceste, izgradnju pješačkih staza, autobusnih stanica i nadvožnjaka te 20 prijelaza za divlje životinje.

Trošak izgradnje zaobilaznice, koja je otvorena 2011. godine, iznosio je 93,921.600 eura, od čega je Europska unija sufinancirala 79,833,360 iz Europskog fonda za regionalni razvoj 2011. godine.

Proizvodnja organskog soka od jabuke u Estoniji

Poduzetnica iz Estonije odlučila je iskoristiti obiteljski voćnjak jabuka te je uz podršku Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EAFRD) u sklopu projekta provedenog 2010. godine nabavila stroj za pasterizaciju za proizvodnju organskog soka od jabuke.

Estonska poduzetnica htjela je povećati kvalitetu jabučnih sokova uvođenjem procesa pasterizacije koji bi lakše proizvodila jabučni sok sa duljim rokom trajanja.

Uvođenje stroja za pasterizaciju povećalo je učinkovitost obrade voća za 500 posto, a također je povećalo konkurentnost u odnosu na velike proizvođače soko-

va te otvorilo mogućnost za prodaju soka u trgovačkim lancima.

Ovaj jabučni sok predstavlja organski i lokalni proizvod sa otoka Hiiumaa, a moguće ga je kupiti na 66 prodajnih mjesta, pa je tako mlada estonska poduzetnica dobila priliku da promovira svoj proizvod diljem Estonije.

Europska unija podržala je ovaj projekt ukupne vrijednosti 3 588 eura sufinanciranjem iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EAFRD) u iznosu od 1 435 eura.

Proizvodnja organskog soka od jabuke u Estoniji

Elegantne barokne terase vrtova Fürstenberg koji se nalaze na obroncima praškog dvorca vratile su svoj stari sjaj kroz restauracijski projekt, te danas privlače tisuće turista svake godine.

Stručnjaci za krajobraz su oživjeli oazu mira i ljepote, sačuvavši pritom stara stabla oko kojih su posađene nove biljke i grmlje, omogućujući tako posjetiteljima jedinstveno mjesto za relaksaciju i uživanje u srcu povijesnog Praga.

Kako bi se očuvalo 10 terasa koje podupiru zidovi i stepenice poduzeti su opsežni restauratorski

radovi, uključujući i upotrebu teške građevinske mehanizacije na uskim povijesnim stazama za posjetitelje.

Uz očuvanje rijetkih i dragocjenih starih stabala u vrtovima je zasađeno 3 500 biljaka, 8 500 novih stabala, te ukrasno grmlje i cvijeće, te se broj turista se u 2009. u odnosu na 2008. godinu udvostručio.

Uređenje terasastih vrtova u užurbanom Pragu Europska unija koštalo je 5,627,600 eura, od čega je Europska unija sufinancirala 2,814,700 eura iz Europskog fonda za regionalni razvoj.

Dovođenje pitke vode za domove u Rumunjskoj

U sklopu tog projekta podignuta je kvaliteta skupljanja vode i zbrinjavanje otpadnih voda u sjeveroistočnoj Rumunjskoj kako bi se postigli europskih standardi.

Realizacija projekta omogućila je lokalnom stanovništvu znatno bolju kvalitetu života poboljšanim pristupom pitkoj vodi i unaprijeđenim sustavima kanalizacije te je doprinijela boljoj zaštiti okoliša i otvaranju novih radnih mjesta.

Projekt je uključio šest gradskih područja u kojima su po-

stavljene nove vodovodne cijevi, izglađene nove stanice za ispumpavanje vode te povećana distribucijska mreža.

Pored toga, projekt je značajno doprinio zaštiti okoliša poboljšanjem sustava otpadnih voda te značajnim smanjenjem otpadnih tvari jer su prije izravno odlazile u prirodne vodne tokove, a sada su podzemne vode i tlo zaštićeni.

Provođenje projekta iznosilo je ukupno 107,677.000 eura, od čega je 85,218.987 eura sufinancirano iz Kohezijskog fonda Europske unije.

2. IZRAVNI POTICAJI

Izravni poticaji jesu programi Europske unije čija sredstva dolaze iz općeg proračuna Europske unije, a namijenjeni su prvenstveno pravnim osobama, koje su sklopile ugovore odnosno platile pristupe određenim programima. Njima se upravlja centralizirano iz centara institucija Europske unije u Bruxellesu i Luksemburgu. Oni slijede politike Europske unije, pa se u skladu s promjenama tih politika i sami značajno mijenjaju.

Tako će trenutno postojeći programi FP7 i CIP biti zamijenjeni novim programima EU-a za razdoblje 2014. - 2020.: **Horizon 2020 i COSME, dok će sedam programa u području obrazovanja biti zamijenjeni programom Erasmus za sve.**

Za proračunsko razdoblje 2014. - 2020. također će biti otvoreni programi **Galileo, Pericles 2020, Hercule III i Fiscus.**

Proračunom programa **Galileo** biti će dostupno 7,89 milijarda eura kojima će se podupirati upravljanje sate-

litskim navigacijskim sustavima. Zbog velikih sredstva s kojima raspolaže Galileo se ubraja među ključne programe u nadolazećem financijskom razdoblju.

Program **Pericles 2020** raspolagat će s proračunom od milijun eura godišnje, a ta će se sredstva utrošiti za programe razmjene, podrške i treninga za zaštitu europske zajedničke valute odnosno eura protiv krivotvorenja. Programom Pericles 2020 upravljat će Europski ured za borbu protiv prijevара (OLAF).

Cilja Program **Hercule III** bit će promicanje aktivnosti protiv prijevара, korupcije i drugih ilegalnih aktivnosti, koje bi mogle naštetiti financijskim interesima Europske unije. Proračun tog programa u nadolazećem financijskom razdoblju iznositi će 110 milijuna eura.

Za Program **Fiscus** od 2014. do 2020. bit će izdvojeno 777 milijuna eura. Fiscus Program podupirat će suradnju na području carina i poreza u Europskoj uniji jačanjem stručnosti te izgradnjom IT kapaciteta.

Suradnja znanstvenog i poslovnog sektora u postizanju konkretnih rezultata ključni je cilj Programa. Prvi natječaji biti će raspisani početkom 2014. godine te se očekuje veliki interes malih i srednjih poduzetnika koji će na taj način pokušati osigurati dodatno financiranje svojih projekata Radi tehničke i pravne implementacije do kraja

Programom Horizon 2020 Europska unija želi poduzeti sljedeće mjere:

- poticati istraživanja s iznosom od 24,6 milijarda eura, čime se želi ojačati znanstveno-tehnološki sektor u Europskoj uniji i njezina globalna pozicija i konkurentnost
- uložiti 18 milijarda eura u ključne tehnologije i razvoj malog i srednjeg poduzetništva kako bi se povećala inovativnost i konkurentnost industrije
- osigurati 31,8 milijarda eura u borbi protiv klimatskih promjena, za pojeftinjenje obnovljivih izvora energije, sigurnost hrane, zdravlje, nova transportna rješenja itd.

2013. godine trebao bi biti pripremljen i usvojen zakonodavni okvir. Očekuje se da će taj okvir biti znatno pojednostavljen u odnosu na trenutni Sedmi okvirni program, koji zahtjeva dosta administrativnih i financijskih napora i u prijavi i prilikom provedbe projekata.

COSME - Program za konkurentnost malih i srednjih poduzeća

Nasljednik Okvirnog programa za konkurentnost i inovacije - CIP, COSME ojačat će poduzetničku klimu u Europskoj uniji, poticati rast malih i srednjih poduzeća te njihovu konkurentnost, ali i veću zastupljenost malih i srednjih poduzetnika na europskom i globalnom nivou.

Osnovni je cilj programa stvaranje uvjeta u kojima će mali i srednji poduzetnici doprinostiti povećanju europskog BDP-a s 1,1 milijardu eura svake godine.

Pritom se procjenjuje da će u Europsku poduzetničku mrežu biti umreženo gotovo 40.000 poduzetnika koji će generirati 30.000 novih radnih mjesta.

Tematski će se nastaviti na prioritete CIP-a, uz programске prilagodbe za sljedeću financijsku perspektivu.

U proračunskom razdoblju od 2014. do 2020. proračun programa COSME godine predviđen je u iznosu od 2,522 milijarda eura.

Erasmus za sve (eng. Erasmus for All)

Novi europski program za obrazovanje, usavršavanje, mlade i sport okupio bi sve sadašnje europske i međunarodne programe i inicijative za obrazovanje, usavršavanje, mlade i sport (Program za cjeloživotno učenje: Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius, Grundtvig, Mladi na djelu, Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink i program bilateralne suradnje). Drugim riječima, taj bi program ujedinio sedam postojećih programa.

Novi program fokusirat će se na dodanu EU vrijednost i sustavni utjecaj podržavajući tri vrste akcija: mogućnosti učenja za pojedince u EU-u i izvan EU-a; institucional-

na suradnja između obrazovnih ustanova, organizacija mladih, poduzetnika, lokalnih i regionalnih vlasti i udruga; podrška reformama u zemljama članicama kako bi modernizirale sustave obrazovanja i usavršavanja te promicale inovacije, poduzetništvo i zapošljivost.

Dvije trećine financiranja bit će utrošeno na financijsku podršku mobilnosti s ciljem poboljšanja vještina i znanja.

Sedmogodišnji program Erasmus za sve započinje 2014. godine s planiranim proračunom od 19 milijarda eura.

Horizon 2020

Program Horizon 2020 naslijedit će Sedmi okvirni program Europske unije u sljedećoj financijskoj perspektivi za financiranje istraživanja i inovacija. Ime novog programa izabrano je na temelju natječaja Europske komisije "You name it".

Pri određivanju prioriteta novog programa Horizon

2020 Europska unija povodila se poticanjem ekonomskog rasta i zapošljavanja u Europi te jačanjem sinergije i suradnje između znanstvenog i poslovnog sektora. Na toj će osnovi znanstveni i komercijalni projekti biti usklađeni.

DIREKTNI POTICAJI - NOVI PROGRAMI	POVEZNICE NA MREŽNE STRANICE
Horizon 2020	http://ec.europa.eu/research/horizon2020/index_en.cfm
COSME - Program za konkurentnost malih i srednjih poduzeća (eng. Programme for the Competitiveness of Enterprises and SMEs)	http://ec.europa.eu/cip/cosme/index_en.htm
Erasmus za sve (eng. Erasmus for All)	http://ec.europa.eu/education/erasmus-for-all/

3. OSTALI FONDOVI I INSTRUMENTI

U ostale fondove i instrumente pripadaju zajmovi, garancije i tehnička pomoć koju daju financijske institucije Europske unije, prvenstveno Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD). Specifični su po tome što većina sredstava za financiranje ne dolazi iz proračuna Europske unije, tako npr. program Eurostars većinu sredstva dobiva iz proračuna zemalja članica namijenjenih razvoju i istraživanju. Ti programi nisu nužno izravno povezani s Europskom unijom, a imaju i poseban sustav upravljanja i implementacije.

Europska banka za obnovu i razvoj (eng. European Bank for Reconstruction and Development - EBRD) međunarodna je financijska institucija koja promiče poduzetništvo i investicije, prvenstveno u privatni sektor, a potiče projekte u 29 zemalja od srednje Europske do Azije s godišnjim proračunom od 9 milijarda eura.

Eureka je europska mreža za razvijanje suradnje između malih i srednjih poduzeća, sveučilišta i istraživačkih centara koji se bave industrijskom inovacijom. Pokrenuta je 1985. kako bi doprinijela povećanju europske konkurentnosti podupiranjem paneuropskih projekata razvijanja inovativnih proizvoda i usluga, a proračun ovisi o državama članicama. U programu

Eurostars sudjeluju 33 zemlje članice mreže EUREKA, projekti se provode u razdoblju do tri godine s prosječnim budžetom od 1,4 milijuna eura.

Grantovi za Europski ekonomski prostor i Norvešku (eng. EEA and Norway Grants) za cilj imaju smanjenje socijalnih i gospodarskih razlika na prostoru zemalja članica Europskog ekonomskog prostora i jačanje njihovih veza sa zemljama korisnicima. Godišnji proračun iznosi 357 milijuna eura.

Višegradski fond (eng. Visegrad Fund) poticanjem kulturnih, znanstvenih, turističkih i prekograničnih projekata promiče suradnju između zemalja članica (Češka, Mađarska, Poljska i Slovačka) i drugih zemalja, osobito zemalja istočne Europe, zapadnog Balkana i južnog Kavkaza. Godišnji je proračun tog fonda 6 milijuna eura.

Europske financijske institucije za razvoj (eng. European Development Finance Institutions) predstavljaju udruženje 15 bilateralnih institucija koje podupiru ekonomske reforme radi postizanja gospodarskog rasta i održivog razvoja, smanjenja siromaštva te postizanja ciljeva u okviru kampanje Milenijski razvojni ciljevi te koje raspolažu godišnjim proračunom od oko 23 milijarde eura.

OSTALI FONDOVI I INSTRUMENTI	POVEZNICE NA MREŽNE STRANICE
Europska banka za obnovu i razvitak (eng. European Bank for Reconstruction and Development - EBRD)	http://www.ebrd.com/pages/homepage.shtml
Eureka - Eurostars program	https://www.eurostars-eureka.eu/ http://www.eurekanetwork.org
Grantovi za Europski ekonomski prostor i Norvešku (eng. EEA and Norway Grants)	http://www.eeagrants.org/
Višegradski fond (eng. Visegrad Fund)	http://visegradfund.org/
EDFI - Europske financijske institucije za razvoj (eng. European Development Finance Institutions)	http://www.edfi.be/

4. DODATNI IZVORI

Dodatni izvori sastoje se od triju fondova. **Europski fond za prilagodnu globalizaciju** (European Globalisation Adjustment Fund – EGF) namijenjen je intervencijama u kriznim situacijama u zemljama članicama, odnosno za prekvalifikaciju radnika otpuštenih zbog globalne krize, a njegov godišnji proračun iznosi petsto milijuna eura. **Europski fond solidarnosti** (eng. European Union Solidarity Fund – EUSF) također je namijenjen za hitne intervencije, proračun mu iznosi

milijun eura godišnje, ponajprije za saniranje šteta nastalih u ekološkim katastrofama ili terorističkim napadima. Ta dva fonda imaju centralno upravljanje zbog hitnosti intervencija u zemljama članicama EU-a. Treći je fond iz ove skupine **Europski fond za razvoj** (eng. European Development Fund – EDF) namijenjen je trećim zemljama za borbu protiv siromaštva, ne financira se iz proračuna Europske unije, nego sredstvima koja u fond uplaćuju zemlje članice Unije.

DODATNI IZVORI	POVEZNICE NA MREŽNE STRANICE
Europski fond za prilagodbu globalizaciji (eng. European Globalisation Adjustment Fund - EGF)	http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=326&langId=en
Europski fond solidarnosti (eng. European Union Solidarity Fund - EUSF)	http://www.eustrainingsite.com/other_funding_sources.php?id=11#euf
Europski fond za razvoj (eng. European Development Fund - EDF)	http://ec.europa.eu/europeaid/how/finance/edf_en.htm

» **Bespovratna sredstva**

Naziv projekta: Aktivno civilno društvo - garancija stvarnih reformi

Cilj: Doprinos borbi protiv korupcije i jačanje sveukupne transparentnosti, otvorenosti i odgovornosti tijela javne vlasti jačanjem aktivnije uloge građana te organizacija civilnog društva u pitanjima koja su povezana s korupcijom.

Kratak opis: Glavni problem na koji ovaj projekt želi ukazati jest niska razina participacije građana i organizacija civilnog društva u informiranju, praćenju i ukazivanju na korupciju u Hrvatskoj. Projektom se, između ostalog, želi povećati kapacitet organizacija civilnog društva (uključujući naše partnere) i

novinara kao glavnih korektora loših politika i potaknuti na aktivniju ulogu u borbi protiv korupcije, reformi javne uprave i drugim pitanjima povezanim s demokratskim reformama.

Trajanje: 2011. - 2013.

Korisnik: Udruga Cenzura Plus

Partneri: Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu, Partnerstvo za društveni razvoj, Institut STINE, H-alter, GONG i Centar za mirovne studije

Iznos sredstava: 199.940 eura

» **Javna Nabava**

Naziv projekta: Nadzor plave granice - faza II

Cilj: Nabava patrolnih plovila s ciljem jačanja operativnih kapaciteta hrvatske granične policije.

Kratak opis: Ugovorom su nabavljena dva patrolna plovila u svrhu jačanja operativnih kapaciteta hrvatske granične policije za obavljanje kontrole i nadzora morskih granica, kao i cijelog teritorijalnog mora Republike Hrvatske radi sprječavanja prekogranične kriminalne aktivnosti. Riječ je o plovilu dužine 25 metara za rad u svim vremenskim uvjetima te, kao i o plovilu dužine 13 metara za plovidbu u

mirnijim vremenskim uvjetima koje je namijenjeno nadzoru, progonu, zaustavljanju i kontroliranju drugih plovila u teritorijalnom moru i unutrašnjim morskim vodama.

Trajanje: 2011. - 2012.

Korisnik: Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske

Partneri: Tvrtka "Baltic Workboats", Estonija

Iznos sredstava: 4,28 milijuna eura

» **Prekogranična suradnja Mađarska - Hrvatska**

Naziv projekta: KAČA II "Nadogradnja kulturne i turističke ponude u prekograničnom području"

Cilj: Pomicanje kulturnih vrijednosti i turističke ponude područja uz granicu Međimurske županije i regije Zala u Mađarskoj.

Kratak opis: U kontekstu projekta organiziran je jednodnevni muzički kamp za 40-ero djece iz Hrvatske i Mađarske, obnovljene su dvije garderobe Centar za kulturu Čakovec, organizirani su besplatni međusobni posjeti svih zainteresiranih građana na kulturne i turističke manifestacije u Čakovcu u Nagykanizsi, izrađena je brošura na trima jezicima - hrvatskom, mađarskom i engleskom jeziku radi promocije kultur-

nog i turističkog sadržaja prekograničnog područja, izrađena je mrežna stranica projekta te je pokrenuta mreža lokalnih medija radi boljeg razumijevanja kulturnih različitosti i sličnosti obaju područja.

Trajanje: 2011. - 2012.

Korisnik: Razvojna agencija Grada Čakovca

Partneri: Turistička zajednica Grada Čakovca, Centar za kulturu Čakovec, Grad Nagykanizsa, Samouprava Hrvatske manjine Nagykanizsa, Centar za kulturu Kanizsa, Turistička zajednica Grada Nagykanizsa

Iznos sredstava: 100.000 eura

» **Prekogranična suradnja Slovenija - Hrvatska**

Naziv projekta: Projekt BeRi - Besede i riječ

Cilj: Doprinijeti koheziji prekograničnog područja učenjem jezika "susjeda" i boljim međusobnim poznavanjem kulturnih tekovina Slovenije i Hrvatske.

Kratak opis: U okviru projekta pokrenut je tečaj slovenskog jezika u karlovačkoj knjižnici te učenje hrvatskog jezika u knjižnici Mirana Jarca, i to osnovni i poslovni. Tečaj je polazio četrdesetak polaznika (stu-

denata, umirovljenika, profesora, inženjera i radnika).

Trajanje: 2009. - 2011.

Korisnik: Gradske knjižnice "Ivan Goran Kovačić", Karlovac

Partneri: Knjižnice "Mirana Jarca", Novo mesto, Slovenija

Iznos sredstava: 95.989 eura

» **Prekogranična suradnja Hrvatska - Bosna i Hercegovina**

Naziv projekta: ABCDE Posavina - eng. Agricultural Biomass Cross-border Development of Energy in Posavina

Cilj: Projektom se promovira korištenje agro-biomase kao značajnog izvora energije koji može unaprijediti gospodarsku produktivnost ruralnog područja te doprinijeti zaštiti okoliša.

Kratak opis: Osnovne aktivnosti usmjerene su na analiziranje poljoprivrednih kapaciteta za energiju biomase u cilnom području, poticanje lokalnih vlasti da uključe projekte biomase u svoje razvojne planove, aktivnosti uključivanja lokalnih poljoprivrednika u razvoj energije

biomase te promocija bioenergije u kontekstu održivog razvoja.

Trajanje: 2011 - 2013.

Korisnik: Energetski institut Hrvoje Požar u Zagrebu i Univerzitet Banja Luka

Partneri: Vukovarsko-srijemska županija, Općina Odžak, Općina Šamac, Općina Domaljevac-Šamac, Općina Orašje, Vlada Brčko distrikta

Iznos sredstava: 320.000 eura

» Prekogranična suradnja Hrvatska - Crna Gora

Naziv projekta: Priroda za budućnost

Cilj: Turistička valorizacije zaštićenih prirodnih područja u Hrvatskoj i Crnoj Gori

Kratak opis: U okviru projekta proveden je biološki monitoring špilje Šipun te je započeta provedba radova na špilji, a radovi se izvode i na vidikovcu na Lastovu, čime će te dvije lokacije biti dostupne turističkim posjetiocima. U pripremi je i ekološka granična studija o biološkoj raznolikosti špiljskih objekata te provedba radova na uspostavi herpetološkog centra u Majkovima te osmišljavanje

nju i uspostavi tematske staze biološke raznolikosti na Bačinskim jezerima.

Trajanje: 2011 - 2013.

Korisnik: Regionalna razvojna agencija DUNEA, Hrvatska

Partneri: Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima DNŽ, Hrvatska; Poduzeće za nacionalne parkove, Crna Gora

Iznos sredstava: 404.655 eura

» Prekogranična suradnja Hrvatska - Srbija

Naziv projekta: Prevention of CSF spreading in cross-border region through improvements of sanitary standards and education of farmers - STOP CSF

Cilj: Poboljšanje sanitarnih standarda kako bi se smanjio rizik prijenosa CSF-a u prekograničnoj regiji.

Kratak opis: U kontekstu projekta održane su radionice, analizirano je više obiteljskih farmi za izgradnju dezobarijera te je napravljen upitnik prema kojemu će se vršiti odabir obiteljskih farmi na kojima će se graditi dezobarijere kako bi se smanji-

la ekonomska šteta koju u ovoj pograničnoj regiji stvara CSF zbog neusklađenosti sa standardima Europske unije.

Trajanje: 2011 - 2012.

Korisnik: Osječko-baranjska županija i Naučni veterinarski institut Novi Sad

Partneri: Regionalna razvojna agencija Slavonije i Baranje d.o.o.

Iznos sredstava: 222.186 eura

» Jadranska prekogranična suradnja

Naziv projekta: ALTERENERGY - Energetska održivost za male zajednice Jadrana

Cilj: Projekt ima za cilj promicanje energetske učinkovitosti u malim zajednicama jadranskog područja, provedbu novih mogućnosti, osvježavanje građana i lokalnih sredina o važnosti korištenja obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti.

Kratak opis: U sklopu projekta izvršavaju se akcijski planovi za energetske učinkovitost, razmjenjuju dobra iskustva i prakse te razvijaju pilot-projekti i

demonstrativne aktivnosti s visokim potencijalom replikacije na području Jadrana.

Trajanje: 2011 - 2014.

Korisnik: Regija Puglia, Italija

Partneri: 18 regija iz Italije, Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije, Albanije, Crne Gore i Grčke

Iznos sredstava: 12,5 milijuna eura

» Program Mediteran

Naziv projekta: Inovativna stambena gradnja za Mediteran

Cilj: Cilj je ovog projekta razvoj i uspostava zajedničkih smjernica i usklađenih procedura kategorizacije u svrhu poticanja primjene inovativnih modela stanovanja, koji su prihvatljivi za mediteranski okoliš, kao i otvaranje nove tržišne kategorije za razvoj malog i srednjeg poduzetništva usmjerenog održivoj gradnji.

Kratak opis: Aktivnosti provedene u okviru projekta potaknuti će veću upotrebu inovativnih tehnologija u stambenoj gradnji na Mediteranu te istražiti isplativost inovativnih modela stambene izgradnje, koji su prilagođeni zahtjevima zaštite okoliša i održivog korištenja prirodnih resursa, uz promociju i očuvanje tipičnog mediteranskog

identiteta.

Trajanje: 2010 - 2013.

Korisnik: ACC1Ó - Agencija za poslovnu i tehničku suradnju katalonske regionalne uprave

Partneri: Centar za obnovljive izvore energije i energetske učinkovitost Atike (Grčka), Energetski institut Hrvoje Požar (Hrvatska), Provincija Ravenna (Italija), Nacionalni konzorcij CasaQualità (Italija), Regija Sicilija (Italija), CCIMP Gospodarska komora Marseillea, Regija Provansa-Alpe-Azurna obala (Francuska), Ministarstvo okoliša i stanovanja Katalonija (Španjolska), Održive mediteranske zgrade: PRIDES BDM (Francuska), Grad Kallithea (Grčka)

Iznos sredstava: 1,000.000 eura

» Program za Jugoistočnu Europu

Naziv projekta: NEWADA - Mreža uprava na plovnom putu Dunava (eng. Network of Danube Waterway Administrations)

Cilj: Povećanje učinkovitosti Dunava kao europskog prijevoznog Koridora VII pojačavanjem suradnje između uprava plovnih putova u Austriji, Slovačkoj, Mađarskoj, Hrvatskoj, Srbiji, Rumunjskoj, Bugarskoj i Ukrajini.

Kratak opis: U okviru projekta pojačana je suradnja na polju hidroloških i hidrografskih aktivnosti kako bi se zajedničkim djelovanjem postigao veći učinak, unaprijeđeno je fizičko stanje infrastrukture vodnih putova, pojednostavljen je pristup mrežama i uslugama koje se temelje na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama, promovirana je stalna suradnja subjekata iz sektora unutarnje plovidbe.

Trajanje: 2009. - 2012.

Korisnik: Via donau - Österreichische Wasserstraßen-Gesellschaft mbH

Partneri: SVP - Slovak Water Management Enterprise (Slovačka) RSOE - National, Association of Radio Distress-Signalling and Infocommunications (Mađarska) VITUKI - Environmental Protection and Water Management Research Institute (Mađarska) VKKI - Central Directorate for Water and Environment (Mađarska) APP - Agencija za vodne putove (Hrvatska), PLOVPUT - Direkcija za unutrašnje plovne puteve (Srbija) ACN - Administration of the Navigate Canals S.H. (Rumunjska) AFDJ - River Administration Office of the Lower Danube - GALATI (Rumunjska) EAEMDR - Executive Agency for Exploration and Maintenance of the Danube River (Bugarska) SHS - State Hydrography Service (Ukrajina) ONMA - Odessa National Maritime Academy (Ukrajina)

Iznos sredstava: 2,8 milijuna eura

» **IIla - Promet**

Naziv projekta: Tehnička pomoć Operativnoj strukturi za promet za upravljanje Operativnim programom i provedbu projekata, Republika Hrvatska

Cilj: Povećanje kapaciteta tijela Operativne strukture za bolju apsorpciju IPA fondova dostupnih Hrvatskoj, posebno u infrastrukturnim projektima koji obuhvaćaju željeznice i unutarne vodene puteve.

Kratak opis: Projekt je ostvario zadane ciljeve povećanjem kapaciteta Operativne strukture za IPA komponentu IIIa, prijenosom znanja i osposobljavanjem provedbenih tijela i djelatnika Operativne

strukture, s ciljem upravljanja velikim infrastrukturnim projektima u sklopu programa IPA IIIa u upravljanju Operativnim programom za promet.

Trajanje: 2010 - 2012.

Korisnik: Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture

Partneri: HŽ Infrastrukture i Središnja agencija za financiranje i ugovaranje

Iznos sredstava: 353.400 eura

» **IIIb - Zaštita okoliša**

Naziv projekta: Regionalni centar za gospodarenje otpadom Mariščina

Cilj: Smanjiti količine otpada na najmanju moguću mjeru i poboljšati kvalitetu života građana Primorsko-goranske županije.

Kratak opis: U centru Mariščina primjenom postupka mehaničko-biološke obrade nesortiranog komunalnog otpada trajno će se izolirati prikuplje-

ni otpad i tako umanjiti njegov utjecaj na okoliš.

Trajanje: 2012 - 2014.

Korisnik: Ekoplus d.o.o. Rijeka

Partneri: tvrtke Helector (Grčka) i Građevinarstvo i proizvodnja (Hrvatska)

Iznos sredstava: 30,000.000 eura

» **IIIc - Regionalna konkurentnost**

Naziv projekta: Posjetiteljski centar Srijem

Cilj: Unaprijediti razvoj turizma, vinarstva i vinogradstva na području Srijema i Vukovarsko-srijemske županiju.

Kratak opis: Posjetiteljski centar Srijem imat će 700 četvornih metara u sklopu Kurije Brnjaković u tri glavna prostora: prostora za posjetitelje u kojemu će biti smještene lokalne turističke informacije, suvenirnica i izložbeni prostor, prostora za obrazovanje i osposobljavanje s prostorijom za održavanje seminara za trideset sudionika te poslovnih

prostora za TZ Grada Iloka i Vinski klaster Srijem čiji je glavni cilj jačanje tog poljoprivredno-turističkog sektora i brendiranje vina.

Trajanje: 2010. - 2012.

Korisnik: Grad Ilok

Partneri: Turistička zajednica Grada Iloka, Vukovarsko-srijemska županija, Turistička zajednica Vukovarsko-srijemske županije te Vinski klaster Srijem

Iznos sredstava: 475.497 eura

» **IPA IV - bespovratna sredstva**

Naziv projekta: Umrežavanje za bolji sustav cjeloživotnog učenja

Cilj: Cilj projekta bio je povećanje zapošljivosti dugotrajno nezaposlenih osoba unaprjeđenjem sustava cjeloživotnog učenja u Koprivničko-križevačkoj županiji stvaranjem klastera za zapošljavanje, čiji će članovi biti navedene institucije kao projektni partneri.

Kratak opis: U kontekstu projekta održane su edukacije za dugotrajno nezaposlene osobe, 20 prodavača i 12 frizera nezaposlenih duže od godinu dana s ciljem unaprjeđenja stečenih vještina, kao i edukaciju na temu kako započeti vlastiti

posao. Održana je i konferencija o sustavu cjeloživotnog učenja te je kreiran i promotivni materijali o cjeloživotnom učenju, kao i o provedbi cjelokupnog projekta.

Trajanje: 2011 - 2012.

Korisnik: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Križevci

Partneri: PORA - Razvojna agencija Podravine i Prigorja, Pučko otvoreno učilište Koprivnica i Udruženje obrtnika Koprivnica

Iznos sredstava: 76.082,87 eura

» **Poduzetništvo i inovacije - Eko-inovacije**

Naziv projekta: Europska mreža ambasadorica ženskog poduzetništva

Cilj: Cilj je projekta uspostaviti mrežu ambasadorica u Hrvatskoj koje će poticati žene da započnu poduzetničku djelatnost i osnuju vlastite tvrtke, kao i podizanje svijesti o poduzetništvu žena.

Kratak opis: U okviru projekta planirano je 10 inspiracijskih seminara, 5 follow-up radionica te izbor najperspektivnije žene u svakoj regiji, kojoj će se pružiti dodatna potpora. U radionicama sudjeluju zainteresirane žene za pokretanje njihove vlastite tvrtke, dok će tri od njih imati mogućnost postati

nove ambasadorice, koje će nastaviti nadahnjivati druge perspektivne žene poduzetnice i po završetku projekta.

Trajanje: 2011 - 2013.

Korisnik: Hrvatska gospodarska komora

Partneri: ERA TEHNOPOLIS d.o.o iz Osijeka, Tehnološkim parkom Varaždin - TPV i Visokom školom za ekonomiju, poduzetništvo i upravljanje "Nikola Šubić Zrinski"

Iznos sredstava: 146.000 eura

» Poduzetništvo i inovacije - Eko-inovacije

Naziv projekta: RUCONBAR - Rubberised Concrete Noise Barriers

Cilj: Cilj ovog ekoinovativnog projekta postavljanje je betonskih barijera za zaštitu od buke kao ekološki prihvatljivog rješenja u skladu s održivim razvojem, koje istovremeno osigurava sniženje razine buke i emisije CO₂, bolje gospodarenje prirodnim resursima te značajnu ekonomsku održivost zbog niže cijene osnovnih sirovina.

Kratak opis: To inovativno i ekološki prihvatljivo rješenje omogućuje uštedu do 31% u ukupnoj emisiji ugljičnog dioksida u odnosu na dosadašnja rješenja apsorbirajućih betonskih barijera, a

zamjenom 50% ukupnog volumena prirodnog agregata recikliranim gumenim granulatom u betonu moguće je ostvariti uštedu od 77 kg agregata po m² proizvedene barijere za zaštitu od buke.

Trajanje: 2011 - 2014.

Korisnik: Građevinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Partneri: Beton-Lučko, Gumiimpex, Institut IGH, Zoološki vrt grada Zagreba

Iznos sredstava: 1,3 milijuna eura.

» Program podrške javnim politikama za ICT

Naziv projekta: SEED - Speeding Every European Digital (Uključimo sve Europljane u digitalno doba)

Cilj: Cilj je ovog projekta uspostaviti tehničku infrastrukturu za informiranje javnosti o uslugama tijela javne vlasti zasnovanu na "računarstvu u oblaku", koja će financijskom pristupačnošću doprinijeti dugoročnoj održivosti sustava, uspostaviti poslovne procese informiranja javnosti o uslugama tijela javne vlasti s ciljem jačeg utjecaja na korisnike javnih usluga.

Kratak opis: U okviru projekta provode se aktivnosti za uspostavu tehničke i organizacijske infrastrukture koja će omogućiti da se na mreži elektroničkih javnih mjesta stvore pretpostavke za objedinjavanje europskih, nacionalnih, regionalnih i lokalnih informacija javnog sektora koje su već dostupne internetom, ali ih građani nisu svjesni u dovoljnoj mjeri.

Trajanje: 2012 - 2014.

Korisnik: Investigacion y Desarrollo Informatico Eikon SI, Španjolska

Partneri: Općina Varna, Bugarska
Balkan Services, Bugarska
Općina Pegeia, Cipar
Interfusion Services Limited, Cipar
Plzensky Kraj, Češka Republika

Istarska regija, Hrvatska
Grad Rijeka, Hrvatska

Local Councils Association, Malta
Ventspils Digitalais Centrs, Latvija
Regionalna razvojna agencija zapadne Rumunjske, Rumunjska
Romania Institutul E-Austria Timisoara, Rumunjska
Generalitat Valenciana - Direccion General para Las Tecnologias de la Informacion, Španjolska

Iznos sredstava: 5,13 milijuna eura

» Inteligentna energija u Europi

Naziv projekta: Come On Labels (Common Appliance Policy - All for One, One for All - Energy Labels)

Cilj: Cilj je projekta povećati osviještenost građana i kupaca, unaprijediti energetku učinkovitost domova i zaštita okoliša.

Kratak opis: Aktivnosti ovog projekta uključuju brojne seminare i radionice, izradu promotivnih materijala u svrhu podizanja razine znanja i svijesti šire javnosti o energetskom označavanju kućanskih uređaja.

Trajanje: 2010. - 2013.

Korisnik: Energetska agencija SeVen, Češka

Partneri: Öko-Institut e.V., Institut za primijenjenu

ekologiju, Njemačka
AEA, Austrijska nacionalna energetska agencija, Austrija
KAPE, Poljska nacionalna energetska agencija, Poljska
Ekodomam Latvia
Brussels Energy Agency, Belgija
Center for Renewable Energy Sources and Saving (CRES), Greece
ESCAN S.A., Španjolska
ENEA, Nacionalna energetska agencija, Italija
Elma Kurtalj d.o.o., Hrvatska
Severn Wye Energy Agency, Velika Britanija
Projects in Motion Ltd, Malta
Quercus, Associação Nacional de Conservação da Natureza, Portugal

Iznos sredstava: 1,6 milijuna eura

FP7

» FP7 - Suradnja: Informacijske i komunikacije tehnologije

Naziv projekta: e-LICO (An e-Laboratory for Interdisciplinary Collaborative Research in Data Mining and Data-Intensive Sciences)

Cilj: Cilj e-LICO projekta jest izgraditi virtualni laboratorij za interdisciplinarna istraživanja za suradnju u području dubinske analize podataka i podatkovno-intenzivnih znanosti.

Kratak opis: Domene primjene e-LICO platforme, odnosno dva područja u kojima se trebaju razviti pilot-primjene jesu biomedicina te digitalni multimedijски repozitoriji. Projekt uključuje pokretanje virtualnog laboratorija koji se sastoji od "e-Science" sloja i "data mininga", koji zajedno formiraju istraživačko okruženje koje se može prilagoditi ciljanim znanstvenim područjima, teh-

nološkim i komercijalnim primjenama, odnosno konkretnom aplikacijskom sloju.

Trajanje: 2009. - 2012.

Korisnik: Universite de Geneve, Švicarska

Partneri: Institut National de la Sante et de la Recherche Medicale (Inserm), Francuska
University Of Manchester, Velika Britanija
Universitaet Zuerich, Švicarska
Rapid-I GmbH, Njemačka
Institut Ruđer Bošković, Hrvatska
Institut Jozef Štefan, Slovenija
Poznan University Of Technology, Poljska

Iznos sredstava: 3,42 milijuna eura

» FP7 - Istraživanja u korist malih i srednjih poduzeća

Naziv projekta: HEATPOWER - Waste Heat Power Generation in Cement Plant

Korisnik: EPSCO s.r.l, Italija

Cilj: Cilj je projekta razvijanje sustava iskorištavanja otpadne topline ispušnih plinova za generiranje energije u proizvodnji cementa.

Kratak opis: Ovim projektom želi se doprinijeti smanjenju emisije CO₂ u industriji cementa, koja je proizvođač više od 5% globalnih emisija CO₂, kako bi se postigao cilj Europske unije koji podrazumijeva smanjenje emisija CO₂ te povećao udio obnovljive energije na 20% do 2020. godine.

Trajanje: 2011. - 2012.

Partneri: HRS Heat Exchangers S.L., Španjolska
GREENBANK Terotech Ltd, Velika Britanija
ARGUS Remote Systems AS, Norveška
EMERGO d.o.o., Hrvatska
NOVAMINA Centar inovativnih tehnologija, Hrvatska
NAIŠCECEMENT Tvornica Cementa d.d., Hrvatska
MATRI - The UK Materials Technology Research Institute Ltd, Velika Britanija
TURBODEN s.r.l., Italija

Iznos sredstava: 984.174 eura

EUREKA

Naziv projekta: FAIR - Friendly Application for Interactive Receipt

da. FAIR će tako biti prvi alat koji će omogućiti korisnicima proizvoda uvid u osvrte drugih korisnika na odabrani proizvod, ocjenu proizvoda odnosno robne marke i detaljne informacije o samom proizvodu.

Cilj: Cilj ovog projekta jest da korisnici tijekom kupovanja mobilnim telefonom dobiju pouzdane informacije o traženom proizvodu, što bi im u znatnoj mjeri olakšalo donošenje odluke o kupnji.

Trajanje: 2012 - 2014.

Kratak opis: Korisnik će na mobilni telefon dobiti precizne i pouzdane informacije o proizvodu te zajednička mišljenja drugih korisnika istog proizvoda, bez obzira jesu li ta mišljenja pozitivna ili negativna, kako bi na temelju tih informacija mogao donijeti odluku o "pametnoj" nabavi proizvoda.

Korisnik: TestNtrust, Francuska

Partneri: Poslovna inteligencija d.o.o., Hrvatska, BEIA Consulting International, Rumunjska

Iznos sredstava: 1,49 milijuna eura

CULTURE

Naziv projekta: Cilj je projekta predstaviti sve lokalitete uvrštene u rutu i napraviti virtualnu, ali stvarnu "šetnju" ranosrednjovjekovnom Europom, utemeljenu na zajedničkim kriterijima prezentacije

Trajanje: 2010 - 2015.

Korisnik: Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije (Institute for the Protection of Cultural Heritage of Slovenia)

Cilj: Cilj ovog projekta jest da korisnici tijekom kupovanja mobilnim telefonom dobiju pouzdane informacije o traženom proizvodu, što bi im u znatnoj mjeri olakšalo donošenje odluke o kupnji.

Partneri: Ename Expertisecentrum voor Erfgoedontsluiting vzw, Belgija
Gemeente Nijmegen, Nizozemska
IBACN Emilia Romagna, Italija
Institute of Archaeology of the Academy of Sciences, Češka Republika
Provinciaal Archeologische Museum Velzeke, Belgija
Provinciaal archeologische auseum Ename, Belgija
Research Institute for the Heritage, Nizozemska
Roman-Germanic Commission of the German Archaeological Institute, Njemačka
The Monument Board of the Slovak Republic, Slovačka
Universite de Provence, Francuska

Filozofski fakultet u Rijeci, Hrvatska

Iznos sredstava: 4,4 milijuna eura

Kratak opis: U projektu sudjeluju stručnjaci iz arheologije, povijesti umjetnosti, muzeologije, muzejskog menadžmenta i turizma te lokalnih uprava kako bi stvorili platformu istraživača i zainteresiranih strana na kojoj će se raspravljati o kriterijima zaštite i prezentacije kulturnoga dobra te o baštini kao temelju turističke ponude i važnom segmentu obrazovnih kurikuluma. Projekt pokriva razdoblje od 850. do 1050. godine te prostor središnjeg dijela nekad velikog i jedinstvenog carstva poznatog pod nazivom Francia Media.

MARCO POLO II

Naziv projekta: WETRI (Wenzel Trimodal): Upgrading the existing rail shuttle service Graz-Neuss to an innovative tri-model door-to-door logistic service between the markets in southern-Austria, Croatia, Slovenia and Western Germany, the BeNeLux, United Kingdom

da kontejneri iz Hrvatske budu prevoženi kroz Sloveniju u Austriju, gdje bi bili preseljeni na željeznicu kojom bi se prevozili kroz Njemačku, Nizozemsku te dalje trajektnim prijevozom u Veliku Britaniju. Na taj bi se način smanjila emisija CO₂ prema planu Europske unije za smanjenje emisije stakleničkih plinova.

Cilj: Smanjenje cestovnog transporta u korist željezničkog radi smanjenja emisije CO₂

Trajanje: 2010 - 2013.

Korisnik: Wenzel Logistics GmbH, Austrija

Kratak opis: U kontekstu projekta provedene su aktivnosti za smanjenje kamionskog transporta roba kako bi se smanjio kontejnerski transport cestom te preusmjerio na željeznicu. Projektom je predviđeno

Partneri: Wachem d.o.o., Hrvatska

Iznos sredstava: 3,4 milijuna eura

MEDIA

Naziv projekta: Radionica produkcije filmskih festivala, Motovun Film Festival

Cilj: Cilj je projekta održavanje radionice na kojoj ideje razmjenjuju organizatori filmskih festivala iz cijele Europe

Kratak opis: Na temelju predavanjima, rasprava i praktične primjere polaznici imaju priliku učiniti sljedeće: upoznati se sa znanjima potrebnima za produkciju uspješnog međunarodnog filmskog festivala, ponuditi inspiraciju za inovativne filmske programe zanimljive široj publici, naučiti kako definirati i razviti profil svog

festivala i uputiti se u vještine organizacije, financiranja i pronalaženja partnera, analizirati današnju poziciju filmskih festivala te se upoznati s mogućnostima financiranja filmskih festivala programima Europske unije.

Trajanje: 2012.

Korisnik: Motovun Film Festival

Partneri: Independent Cinema Office, Velika Britanija

Iznos sredstava: 35.000 eura

EUROPA ZA GRAĐANE

Naziv projekta: EMIGRACIJA - jučer i danas

Cilj: Cilj je projekta bio okupiti ljude iz različitih europskih gradova, različite dobi i obrazovanja, bratimljenih s Rijekom kako bi raspravljali o problemu emigracije.

Kratak opis: Tijekom projekta održane su zabavno-edukativne radionice, debate, team-building, posjeta Gradskom muzeju te turistički obilazak Rijeke i Opatije, čime je sudionicima projekta omogućena raz-

mjena iskustva, razmišljanja i vrijednosti.

Trajanje: 2009.

Korisnik: Grad Rijeka

Partneri: Dom mladih, Rijeka

Iznos sredstava: 5.533 eura

LLP - Program za cjeloživotno učenje

» LLP - Potprogram Comenius

Naziv projekta: : Business Ideas for the future

Cilj: Cilj ovog projekta bio je uvođenje učenika srednjih škola u svijet poduzetništva.

Kratak opis: Tijekom projekta održane su aktivnosti izrade zajedničke mrežne stranice, izrada poslovnih planova, DVD-a i kodeksa odijevanja kako bi se učenike srednjih škola bolje upoznao sa svijetom poslovanja

Korisnik: Ekonomska škola Mije Mirkovića, Rijeka

Partneri: Colegiul National Gheorghe Vranceanu, Rumunjska, Vana-Kalamaja Taiskvanute Gumnaasium, Finska, Instituto Educacion Secundaria La Creueta, Španjolska, Liceo scientifico Statale Alessandro Antonelli, Italija, Volksschule, Njemačka, Kallaveden Koulu, Finska

Iznos sredstava: 22.500 eura

Trajanje: 2010. - 2012.

8. PRIKAZ ODNOSA IZMEĐU PRETPRISTUPNIH FONDOVA I INSTRUMENTATA KOHEZIJSKE POLITIKE

FONDOVI	IPA	STRUKTURNI FONDOVI
KOMPONENTE	Komponenta I: Pomoć u tranziciji i izgradnji institucija ispunjavanje kriterija za pristupanje EU-u	
	Komponenta II: Prekogranična suradnja	Europski fond za regionalni razvoj - instrument namijenjen razvoju i strukturnoj prilagodbi regionalnih gospodarstava, regionalne konkurentnosti, zapošljavanja te regionalnoj i transnacionalnoj suradnji
	Komponenta III: Regionalni razvoj	Europski fond za regionalni razvoj Kohezijski fond - instrument namijenjen zaštiti okoliša i unaprjeđenju transeuropskih prometnih mreža te velikih infrastrukturnih projekata za ekonomski i socijalni razvoj
	Komponenta IV: Razvoj ljudskih potencijala	Europski socijalni fond - instrument namijenjen nacionalnim politikama zapošljavanja, obrazovanja odraslih, socijalne inkluzije te osposobljavanju radnika i tvrtki
	Komponenta V: Ruralni razvoj (IPARD)	Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj - instrument namijenjen za obnovu, razvoj i inovacije u ruralnim područjima te diverzifikaciji gospodarstva Europski fond za ribarstvo i ribarsku politiku - instrument namijenjen potporama u ribarstvu i ribarskoj politici
GODIŠNJA ALOKACIJA	Oko 150 milijuna eura	oko 450 milijuna eura u drugoj polovini 2013. od 2014. oko milijarde eura
IZNOSI SUFINANCIRANJA	50% u poljoprivredi za privatni sektor; 75 - 85% za razvojne projekte 75 - 85% za javne razvojne projekte; 100% za tehničku pomoć tijelima državne uprave Korisnici sredstava dobivaju 80% ukupne vrijednosti projekta unaprijed, a ostatak nakon financijskog izvješća i provjere.	75-85% , za investicije u privatni sektor od 40 do 60% Korisnici sredstva sami osiguravaju financije za prvu fazu projekta, a prva uplata može se tražiti nakon izvješća i prihvaćanja troškova.
UPRAVLJANJE SREDSTVIMA	Projekte pripremaju nadležne državne institucija, a moraju doprinosti napretku pregovorima s Europskom unijom.	Zemlje članice pripremaju sedmogodišnje operativne programe koje odobrava Europska komisija.

TRAJANJE PROJEKATA	Od 12 do 36 mjeseci	Od 12 do 36 mjeseci
KORISNICI	Javni sektor - tijela državne uprave, javne ustavne, jedinice lokalne i regionalne samouprave; organizacije civilnog društva; privatni sektor	Javni sektor - državna, regionalna i lokalna uprava; organizacije; civilnog društva; privatni sektor
NADLEŽNA TIJELA	IPA	STRUKTURNI FONDOVI
	I. komponenta: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije; Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata EU-a (SAFU)	
	II. komponenta: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije i druga nadležna ministarstva, zajednička tijela Hrvatske i prekograničnih partnera	Europski fond za regionalni razvoj; Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije i druga nadležna ministarstva i agencije
	III. komponenta: Ministarstvo poduzetništva i obrta, ministarstvo prometa i druga nadležna ministarstva i tijela	Regionalni Europski fond za regionalni razvoj Kohezijski fond; nacionalne strukture koje su upravljale i provodile III. komponentu
	IV. komponenta: Hrvatski zavod za zapošljavanje i druga nadležna tijela i agencije	Hrvatski zavod za zapošljavanje i druga tijela koja su provodila IV. komponentu
	V. komponenta: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije i Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
JAVNA NABAVA	PRAG - Procedure ugovaranja pomoći Europske unije trećim zemljama	Zakon o javnoj nabavi Republike Hrvatske
KONTROLA	Ex-Ante kontrola - Europska komisija provodi kontrolu u svim fazama provedbe projekta te je potrebna njezina suglasnost prije korištenja sredstava	Ex-post kontrola - Europska komisija provodi kontrolu na kraju projekta kako bi se provjerilo jesu li sredstva utrošena prema pravilima proračuna EU-a, u suprotnom novac se mora vratiti u proračun
JEZIK PRIPREMNE DOKUMENTACIJE	engleski i hrvatski	hrvatski

9. POPIS RELEVANTNIH INSTITUCIJA, PROGRAMA, POVEZNICA NA NJIHOVE MREŽNE STRANICE I KONTAKTI

PROGRAM IPA	
IPA I - Pomoć u tranziciji i jačanje institucija	Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije http://www.mrrfeu.hr/ Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata EU-a (SAFU) http://www.safu.hr/
IPA II - Prekogranična suradnja Mađarska - Hrvatska	IPA prekogranični program Mađarska - Hrvatska http://www.hu-hr-ipa.com/hr/ Zajedničko tehničko tajništvo (ZTT) VÁTI Nonprofit Kft. Gellérthegey u. 30-32. H-1016 Budapest/ Budimpešta E-mail: info@hu-hr-jts.com Fax: +36 1 224 3291 Kontrolno tijelo, Hrvatska Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije http://www.mrrfeu.hr/
IPA II - Prekogranična suradnja Slovenija - Hrvatska	Instrument pretpristupne pomoći SI - HR http://www.si-hr.eu/start_hr/ Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo Urad za evropsko teritorialno sodelovanje Sektor za upravljanje čezmejnih programov Skupni tehnični sekretariat Slovenija-Hrvaška 2007-2013 Dunajska 58, SI-1000 Ljubljana Tel.: +386 (0)1 3201 411 Fax: +386 (0)1 3201 301 E-mail: jts-si-hr.svlr@gov.si Informacijska točka u Hrvatskoj: Tel.: +385 (0)1 6391 991 Fax: +385 (0)1 6391 993 E-mail: viktorija.roncevic@mrrfeu.hr
IPA II- Prekogranična suradnja Hrvatska - Bosna i Hercegovina	Prekogranična suradnja Hrvatska - Bosna i Hercegovina http://www.cbc-cro-bih.net/index.php?lang=hr Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije Zajedničko tehničko tajništvo/sekretarijat za IPA prekogranični program Hrvatska-Bosna i Hercegovina Radoš Normela Voditeljica ZTT/ZTS-a Telefon: +385 1 639 1974 Faks: +385 1 639 1927 E-mail: head@cbc-cro-bih.net http://www.mrrfeu.hr

IPA II - Prekogranična suradnja Hrvatska - Crna Gora	Prekogranični program Hrvatska - Crna Gora http://www.cbccro-mne.org/hr/prekogradnini-program-hrvatska-crna-gora.html Zajedničko tehničko tajništvo Glavni ured www.cbccro-mne.org Podružnica u Dubrovniku Branitelja Dubrovnika 41, 20000 Dubrovnik, Hrvatska Tel: +385 (0)20 638 456 Fax: +385 (0)20 312 715
IPA II - Prekogranična suradnja Hrvatska - Srbija	IPA prekogranični program Hrvatska - Srbija 2007.-2013. http://www.croatia-serbia.com/index.php?lang=hr Zajedničko tehničko tajništvo Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije http://www.mrrfeu.hr JTS Ured za informiranje T/F: +381 22 617 835 E-mail: dcvejic@seio.gov.rs
IPA II - Jadranska prekogranična suradnja	IPA Adriatic Cross-Border Cooperation Programme http://www.adriaticpacbc.org/ Info točka Hrvatska Ines Petelin E-mail: ines.petelin@mrrsvg.hr
IPA II - Program Mediteran	Programme Med http://www.programmemed.eu/
IPA II - Program za jugoistočnu Europu	South-East Europe http://www.southeast-europe.net/hu/ Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije http://www.mrrfeu.hr
IPA III b - Promet	Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture http://www.mppi.hr/
IPA III b - Zaštita okoliša	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode http://www.mzoip.hr/ Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost http://www.fzoeu.hr/hrv/index.asp Hrvatske vode http://www.voda.hr/Default.aspx
IPA III c - Regionalna konkurentnost	Regionalna konkurentnost http://www.regionalna-konkurentnost.hr/hr/ Ministarstvo poduzetništva i obrta http://www.minpo.hr/
IPA IV - Ljudski potencijali	HZZ - Hrvatski zavod za zapošljavanje http://www.hzz.hr/ ASOO - Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih http://www.aoo.hr/
IPA V - Poljoprivreda i ruralni razvoj	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju http://www.apprrr.hr/

FP7	
FP7 - Suradnja, Ideje, Ljudi, Kapaciteti	CORDIS - Community Research and Development Information Service http://cordis.europa.eu/ Hrvatski institut za tehnologiju http://www.hit.hr/
CIP	
CIP - Poduzetništvo i inovacije	EACI - Europska agencija za konkurentnost i inovacije http://ec.europa.eu/eaci/ Hrvatska gospodarska komora - Europska poduzetnička mreža Hrvatske http://www.een.hr/
CIP - Program podrške javnim politikama za ICT	Europska komisija - Opća uprava za informacijsko društvo i medije http://ec.europa.eu/dgs/information_society/index_en.htm
CIP - Inteligentna energije Europe	EACI - Europska agencija za konkurentnost i inovacije http://ec.europa.eu/eaci/ Ministarstvo gospodarstva Uprava za industrijsku politiku, energetiku i rudarstvo http://www.mingo.hr/
EUREKA	EUREKA Secretariat - EUREKA http://www.eurekanetwork.org/ese
KULTURA	EACEA - Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizualnu politiku i kulturu Europske unije http://eacea.ec.europa.eu/index_en.php Ministarstvo kulture http://www.min-kulture.hr/
MARCO POLO II	EACI - Europska agencija za konkurentnost i inovacije http://ec.europa.eu/eaci/
MEDIA	EACI - Europska agencija za konkurentnost i inovacije http://eacea.ec.europa.eu/media/index_en.php MEDIA desk Hrvatske http://www.mediadesk.hr/
Program za cjeloživotno učenje	EACEA - Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizualnu politiku i kulturu Europske unije http://eacea.ec.europa.eu/index_en.php Agencija za mobilnost i programe EU-a http://www.mobilnost.hr/
Europa za građane	EACEA - Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizualnu politiku i kulturu Europske unije http://eacea.ec.europa.eu/index_en.php Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske http://www.uzuvrh.hr/

PROGRESS	<p>Europska komisija - PROGRESS Programme http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=327&langId=en</p> <p>Ministarstvo gospodarstva http://www.mingo.hr/</p>
Financijski instrument za civilnu zaštitu	<p>Europska komisija - Civil Protection Financial Instrument http://ec.europa.eu/echo/funding/financial_instrument_en.htm</p> <p>Državna uprava za zaštitu i spašavanje http://www.duzs.hr/</p>
Drugi program aktivnosti Zajednice u području zdravstva 2008. - 2013.	<p>Europska komisija - Health programme - Programme 2008-2013 http://ec.europa.eu/health/programme/policy/2008-2013/index_en.htm</p> <p>Ministarstvo zdravlja http://www.zdravlje.hr/</p> <p>Hrvatski zavod za javno zdravstvo http://www.hzjz.hr/</p>
Carine 2013	<p>Europska komisija - Taxation and Customs Union http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/cooperation_programmes/customs2013/index_en.htm</p> <p>MINISTARSTVO FINANCIJA - Carinska uprava http://www.carina.hr/Pocetna/index2.aspx</p>
Fiscalis 2013	<p>Europska komisija - Taxation and Customs Union http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/tax_cooperation/fiscalis_programme/index_en.htm</p> <p>MINISTARSTVO FINANCIJA - Porezna uprava http://www.porezna-uprava.hr/</p>
Mladi na djelu	<p>EACEA - Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizualnu politiku i kulturu Europske unije - Youth in Action - Programme 2007-2013 http://eacea.ec.europa.eu/youth/index_en.php</p> <p>Agencija za mobilnost i programe EU-a http://mobilnost.hr/nio.php?n=105</p>
ERASMUS MUNDUS	<p>EACEA - Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizualnu politiku i kulturu Europske unije - Erasmus Mundus - Scholarships and Academic Cooperation http://ec.europa.eu/education/external-relation-programmes/mundus_en.htm</p> <p>Agencija za mobilnost i programe EU-a http://www.mobilnost.hr/index.php?id=193</p> <p>Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta http://public.mzos.hr/Default.aspx?sec=2934</p>

STRUKTURNI FONDOVI I KOHEZIJSKI FOND, NOVI PROGRAMI EU-a	
Europski fond za regionalni razvoj	<p>Europska unija - regionalna politika http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.cfm</p> <p>Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije http://www.mrrfeu.hr/</p>
Europski socijalni fond	<p>Europska komisija - Europski socijalni fond http://ec.europa.eu/esf/</p> <p>Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije http://www.mrrfeu.hr/</p>
Europski fond za garancije u poljoprivredi	<p>Europska komisija - Poljoprivreda i ruralni razvoj http://ec.europa.eu/agriculture/</p> <p>Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije http://www.mrrfeu.hr/</p>
Europski fond za ribarstvo	<p>Europska komisija - ribarska politika http://ec.europa.eu/fisheries/index_en.htm</p> <p>Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije http://www.mrrfeu.hr/</p>
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj	<p>Europska komisija - Poljoprivreda i ruralni razvoj http://ec.europa.eu/agriculture/</p> <p>Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije http://www.mrrfeu.hr/</p>
Kohezijski fond	<p>Europska unija - regionalna politika http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.cfm</p> <p>Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije http://www.mrrfeu.hr/</p>
Horizon 2020	<p>Europska komisija - Horizon 2020 - Okvirni program za istraživanje i inovacije http://ec.europa.eu/research/horizon2020/index_en.cfm</p>
COSME	<p>Europska komisija - Program za konkurentnost malih i srednjih poduzeća COSME http://ec.europa.eu/cip/cosme/index_en.htm</p>
Erasmus za sve	<p>Europska komisija - Erasmus for all - Investing in Europe's education, training and youth http://ec.europa.eu/education/erasmus-for-all/</p>

Brošura je tiskana u okviru projekta "EU pokreni se!" kojeg provode Hrvatska udruga poslodavaca (HUP) i partneri - Hrvatski savez zadruga (HSZ), Udruga gradova Republike Hrvatske (UG), Hrvatska izvještajna novinska agencijom (HINA) i 24sata d.o.o.

Projekt se provodi uz financijsku potporu Delegacije Europske unije u Republici Hrvatskoj kroz program "IPA INFO 2010 - Civilno društvo EU Info".

Projekt sufinanciraju partneri konzorcija "EU pokreni se!".
Sadržaj publikacije odgovornost je provedbenih partnera i ne odražava nužno gledišta Europske unije.

Više informacija o Europskoj uniji možete dobiti na sljedećoj adresi:

Informacijski centar Europske unije
Trg žrtava fašizma 6, 10 000 Zagreb
Radno vrijeme: pon - pet od 10.00 do 17.30 sati
Telefon: 01 / 4500 110
E-mail: info@euic.hr
Facebook: www.facebook.com/euinfocentar
Web: www.delhrv.ec.europa.eu

HUP
Hrvatska udruga poslodavaca

24sata d.o.o.
Oreškovićeva 6H/1s.
10 020 Zagreb
t +385 1 6069 504
f +385 1 6069 600
www.24sata.hr

Hrvatski savez zadruga
Amrujeva 8/1.kat
10 000 Zagreb
t +385 1 487 0053
f +385 1 487 0055
www.zadruga.hr

Hrvatska izvještajna novinska agencija
Marulićev trg 16
10 000 Zagreb
t +385 1 4808 700
f +385 1 4808 820
www.hina.hr

Udruga gradova u RH
Medveščak 17
10 000 Zagreb
t +385 1 6313 325
f +385 1 466 8003
www.udruga-gradova.hr

Ova publikacija je pripremljena uz financijsku potporu Europske unije u okviru projekta "EU pokreni se".

